

Skånepanelen

Sexuell hälsa

Medborgarundersökning oktober 2023

VISIT | skåne

Innehållsförteckning

Om undersökningen	s. 3
Om Skånepanelen	s. 4
Om deltagarna	s. 5
RESULTAT	s. 6
Sexuell hälsa	s. 7

Om undersökningen

Bakgrund och syfte

I denna omgången av Skånepanelen undersöker vi två olika ämnen, turism i Skåne och Sexuell hälsa. I den första delen som har utförts av Visit Skåne, försöker vi få en uppfattning om turismens betydelse för Skåne. Syftet med undersökningens andra del är att få mer kunskap om befolkningens behov när det gäller stöd och insatser för sexuell hälsa från hälso- och sjukvården.

Genomförande

Undersökningen har genomförts under oktober 2023 av Institutet för kvalitetsindikatorer (Indikator).

Metod

Målgruppen för undersökningen är personer bosatta i Skåne, som är 16 år eller äldre. Urvalet är medlemmarna i Region Skånes webbpanel - Skånepanelen. Datainsamlingen genomfördes med en webbenkät till vilken paneldeltagarna fick en inbjudan att delta via e-post. Tre påminnelser skickades ut under fältperioden. Svarsfrekvensen var 49 procent (9 793 utskickade enkäter, 220 bortfall, 4 760 besvarade). Bortfallet består av personer som varit okontaktbara, det vill säga där mejladresserna varit ogiltiga.

Enkät

Enkäten omfattade cirka 25 frågor.

Analys

Data har analyserats på övergripande nivå och för jämförelser mellan analysgrupper. Resultatet har viktats på regiondel, kön och ålder för

att bättre spegla den verkliga fördelningen bland befolkningen i Skåne avseende dessa faktorer. Antalet som redovisas i varje diagram är det faktiska antalet personer som besvarat frågan.

Signifikanta skillnader redovisas i dataetiketterna till diagrammen. Andelar med **blå** text innebär att det är en signifikant högre andel från aktuell grupp som valt ett svarsalternativ medan andelar med **röd** text innebär att signifikant färre valt ett svarsalternativ. Det innebär att det är en skillnad som kan säkerställas statistiskt med 95% konfidensnivå.

Rapporten

Tre rapporter har skapats – en som handlar om turism, en som handlar om sexuell hälsa samt en övergripande rapport innehållande båda ämnena.

Resultaten presenteras med diagram och text på övergripande nivå samt nedbrutet per analysgrupp där analysen visat på relevanta skillnader och mönster bland de respondenter som uttryckt en åsikt.

Kontaktpersoner

Projektledare Indikator:
Rasmus Ragnarsson

Kontaktperson Region Skåne:
Krizsan Tamas, Demokratienheten
Maria Fridh, Enheten för kunskapsstyrning
Anna Kjellbom, Enheten för kunskapsstyrning

Om Skånepanelen

Bakgrund och syfte

Skånepanelen är en webbaserad medborgarpanel bestående av cirka 10 000 slumpmässigt rekryterade personer som regelbundet deltar i enkäter via nätet. Syftet är att få större insikt om medborgarnas kunskaper om, förväntningar på och attityder till de verksamheter som Region Skåne ansvarar för.

Rekryteringsmetod

Panelen startades år 2013 då 3 700 paneldeltagare rekryterades via ett utskick till ett obundet slumpmässigt urval av medborgare. Panelens sammansättning ses över årligen för att utvärdera dess representativitet sett till målgruppen. Tilläggsrekryteringar har genomförts 2017, 2020 och 2022.

Representativitet

Panelen ska spegla Skånes befolkning från och med 16 år avseende kön, ålder och region. Resultaten från specifika undersökningar viktas utifrån dessa variabler för att spegla den verkliga fördelningen bland befolkningen i Skåne avseende dessa faktorer. Övriga bakgrundsfaktorer som ej tas hänsyn till i viktningen, men som är viktiga att känna till är: utbildningsnivå (där panelen har god representativitet sett till målpopulationen) samt födelseland (där personer födda i annat land än Sverige är underrepresenterade).

Om deltagarna (4760 personer)

	Andel	Antal		Andel	Antal	Andel bef. Skåne (SCB 2022)
Allmän hälsa			Ålder			
Mycket dålig	1%	54	29 år eller yngre	7%	310	20%
Dålig	7%	319	30-44 år	21%	1 021	25%
Varken bra eller dålig	17%	814	45-59 år	28%	1 344	23%
Bra	54%	2 575	60-69 år	19%	885	13%
Mycket bra	20%	950	70 år eller äldre	25%	1 200	18%
<i>Total</i>		4 712	<i>Total</i>		4 760	
Regiondel			Kön			
1 NV	25%	1 182	Kvinna	52%	2 489	50%
2 NO	15%	735	Man	47%	2 258	50%
3 SV	50%	2 363	<i>Total</i>		4 747	
4 SO	10%	480	Bakgrund (födelseland)			
<i>Total</i>		4 760	Sverige	91%	4 325	
Utbildning			Övriga Europa	4%	172	
Grundskola eller motsvarande	10%	494	Övriga Norden	2%	108	
Gymnasium eller motsvarande	40%	1 913	Övriga världen	2%	107	
Universitet/högskola	48%	2 265	<i>Total</i>		4 712	
<i>Total</i>		4 672				

Resultat

Sexuell hälsa

Syftet med denna undersökning

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är en viktig del av människors allmänna hälsa.

För att främja en god sexuell och reproduktiv hälsa behöver Region Skåne mer kunskap om befolkningens behov när det gäller stöd och insatser från hälso- och sjukvården.

Undersökningen i korthet

Nästan **6 av 10**
uppger bra eller
mycket bra sexuell
hälsa

Drygt **1 av 10**
uppger dålig eller
mycket dålig sexuell
hälsa

Drygt **3 av 4**
uppger att de är
sexuellt aktiva

1 av 4
har tillfrågats om
sexuell hälsa vid
besök i hälso-
och sjukvården

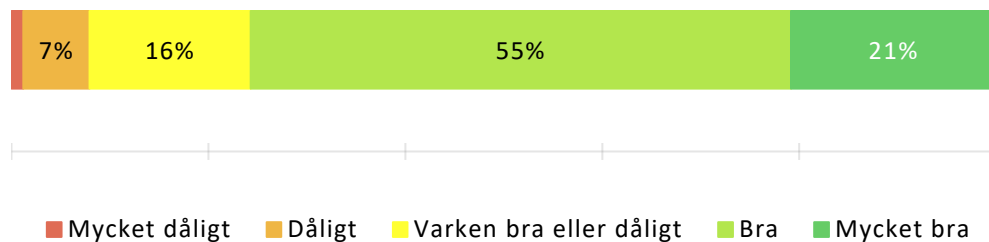
Knappt **1 av 5**
av dem som
aldrig tillfrågats
om sin sexuella
hälsa av vården
önskar att de
någon gång fått
frågan

Knappt **6 av 10**
vet var de ska
vända sig för att
kunna få hjälp
vid sexuell ohälsa

1 av 8 uppger
att de haft
behov av hälso-
och sjukvård för
sexuell ohälsa
men avstått från
att söka vård

1. Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

Antal

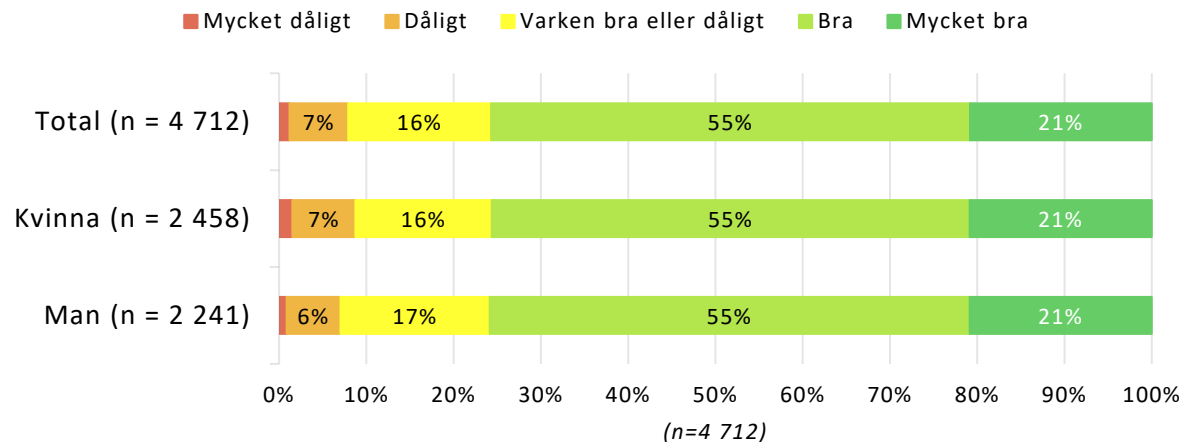
4 712

- **3 av 4** uppger att de har ett bra eller mycket bra allmänt hälsotillstånd.
- Generellt ses en åldersgradient med sämst hälsa bland de äldsta. Andelen som svarat att de har en mycket bra hälsa är störst i åldersgrupperna 30 – 44 år och 45 – 59 år.
- Det finns ett samband mellan högre utbildningsnivå och ett bättre allmänt hälsotillstånd.
- Respondenterna från sydvästra Skåne uppger i lite högre grad än respondenter från andra delar av regionen att de har ett mycket bra allmänt hälsotillstånd.

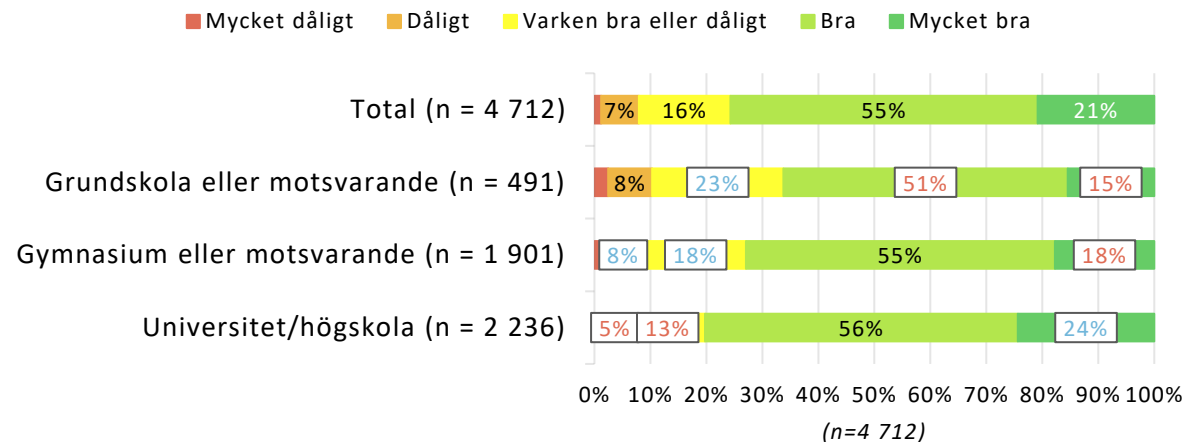

1. Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

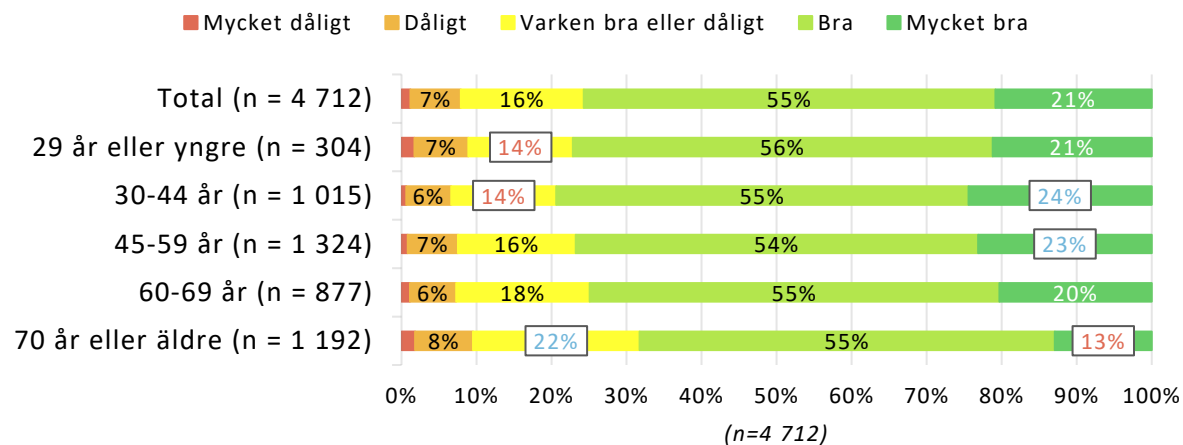
Kön

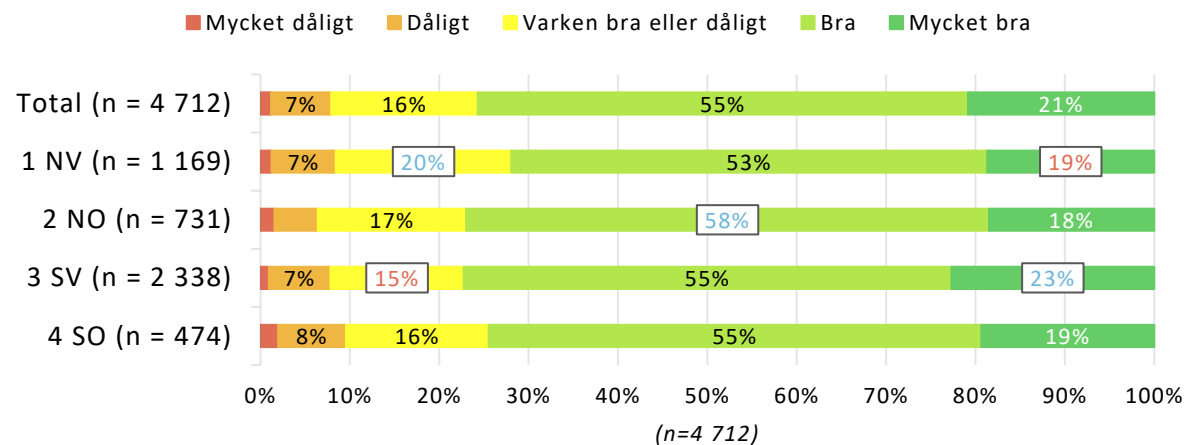
Utbildning

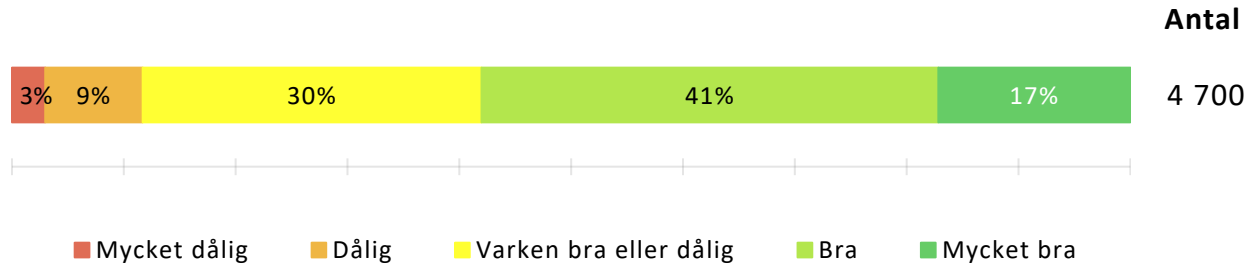
Ålder

Region

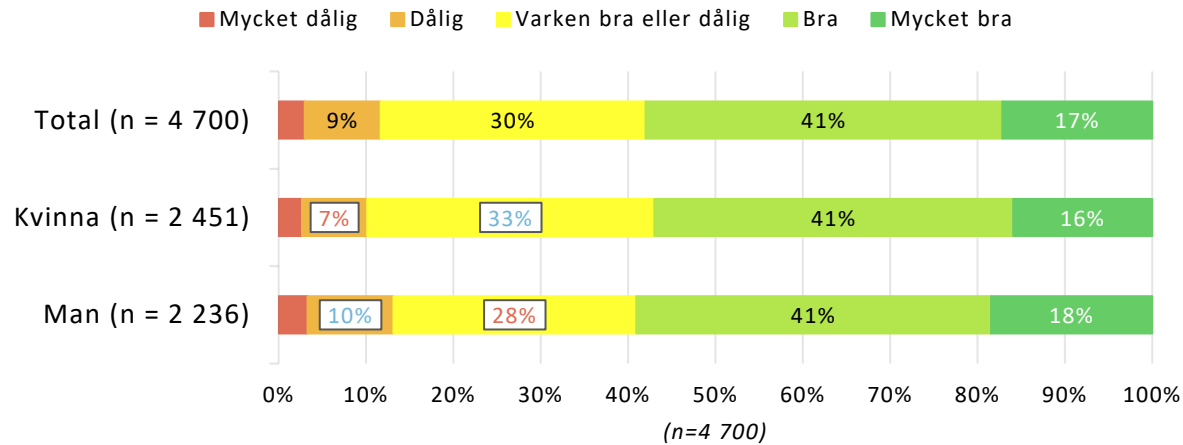
2. På det stora hela, hur skulle du beskriva din sexuella hälsa?

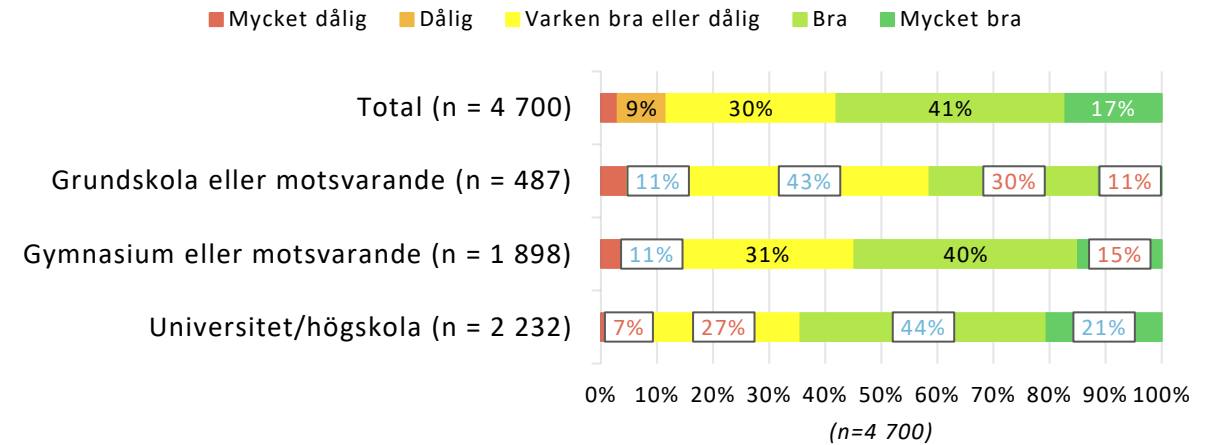
- Nästan **6 av 10** uppger att de har en bra eller mycket bra sexuell hälsa. **3 av 10** uppger att den varken är bra eller dålig och drygt **1 av 10** uppger att de har en dålig eller mycket dålig sexuell hälsa.
- Det finns ett tydligt samband mellan den allmänna hälsan och den sexuella hälsan.
- Likaså kan vi se samband mellan högre utbildning och bättre sexuell hälsa samt högre ålder och sämre sexuell hälsa, med undantaget åldersgruppen 29 år eller yngre som har en något sämre sexuell hälsa än de som är 30 - 44 år.

2. På det stora hela, hur skulle du beskriva din sexuella hälsa?

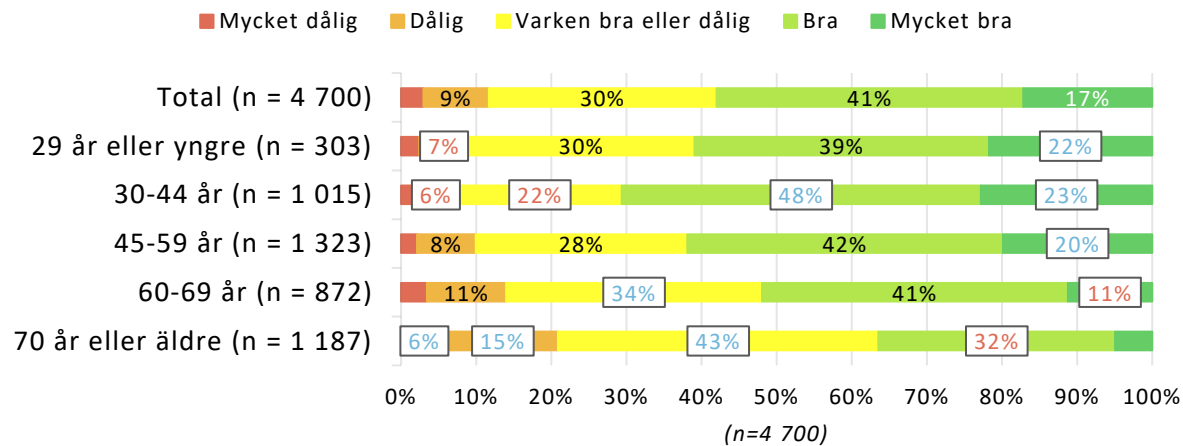
Kön

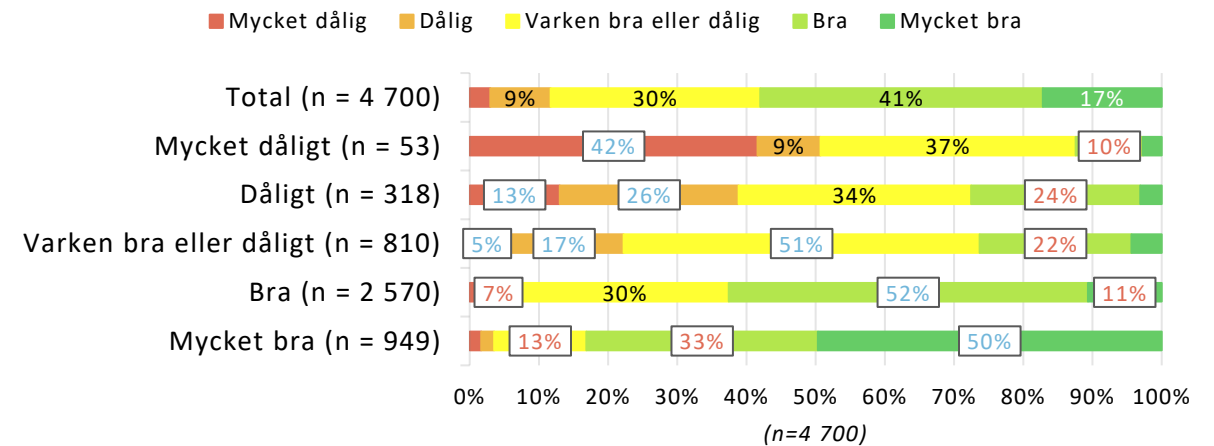
Utbildning

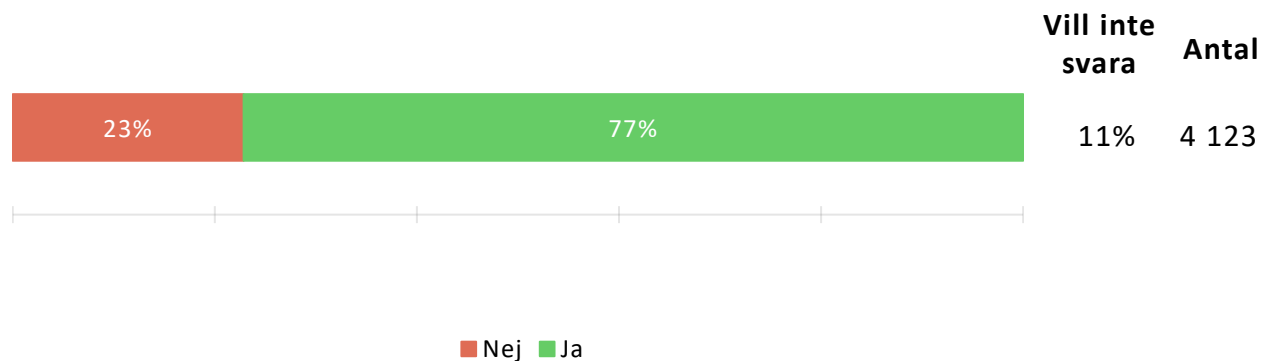
Ålder

Allmän hälsa

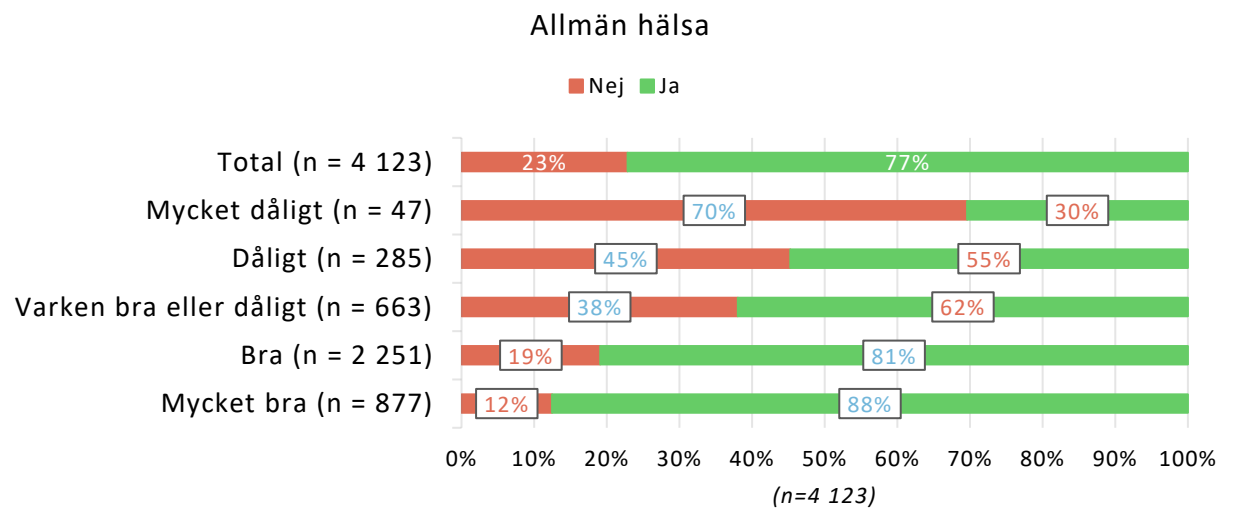
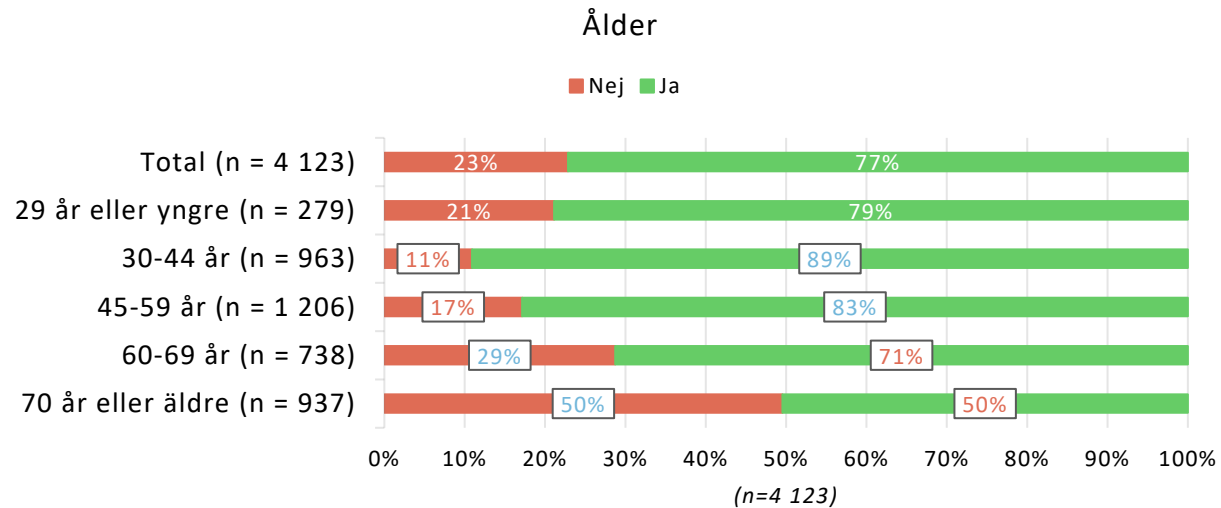
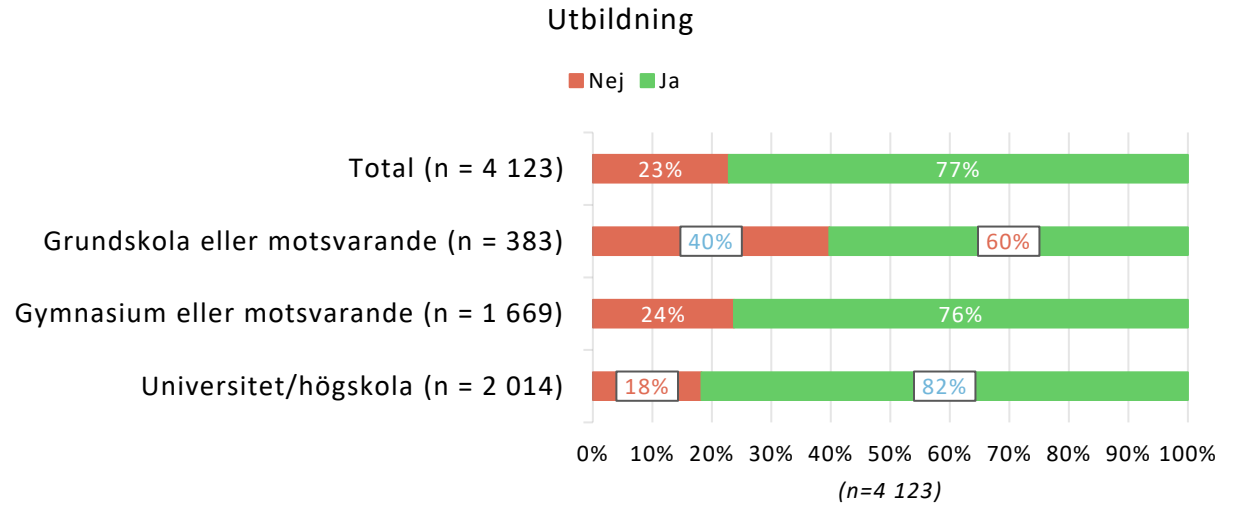
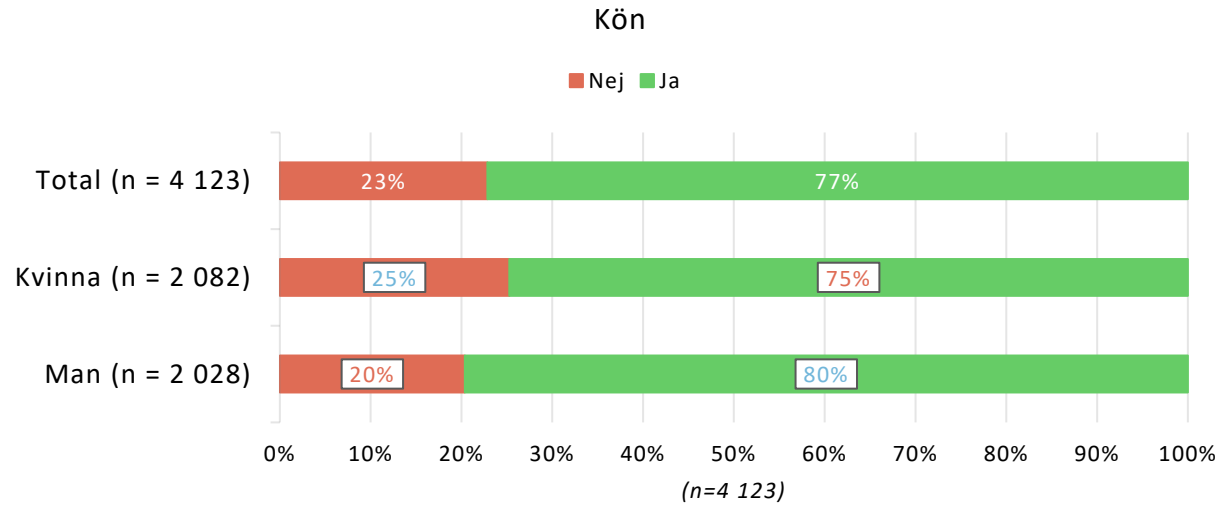

3. Är du sexuellt aktiv (ensam eller med partner)?

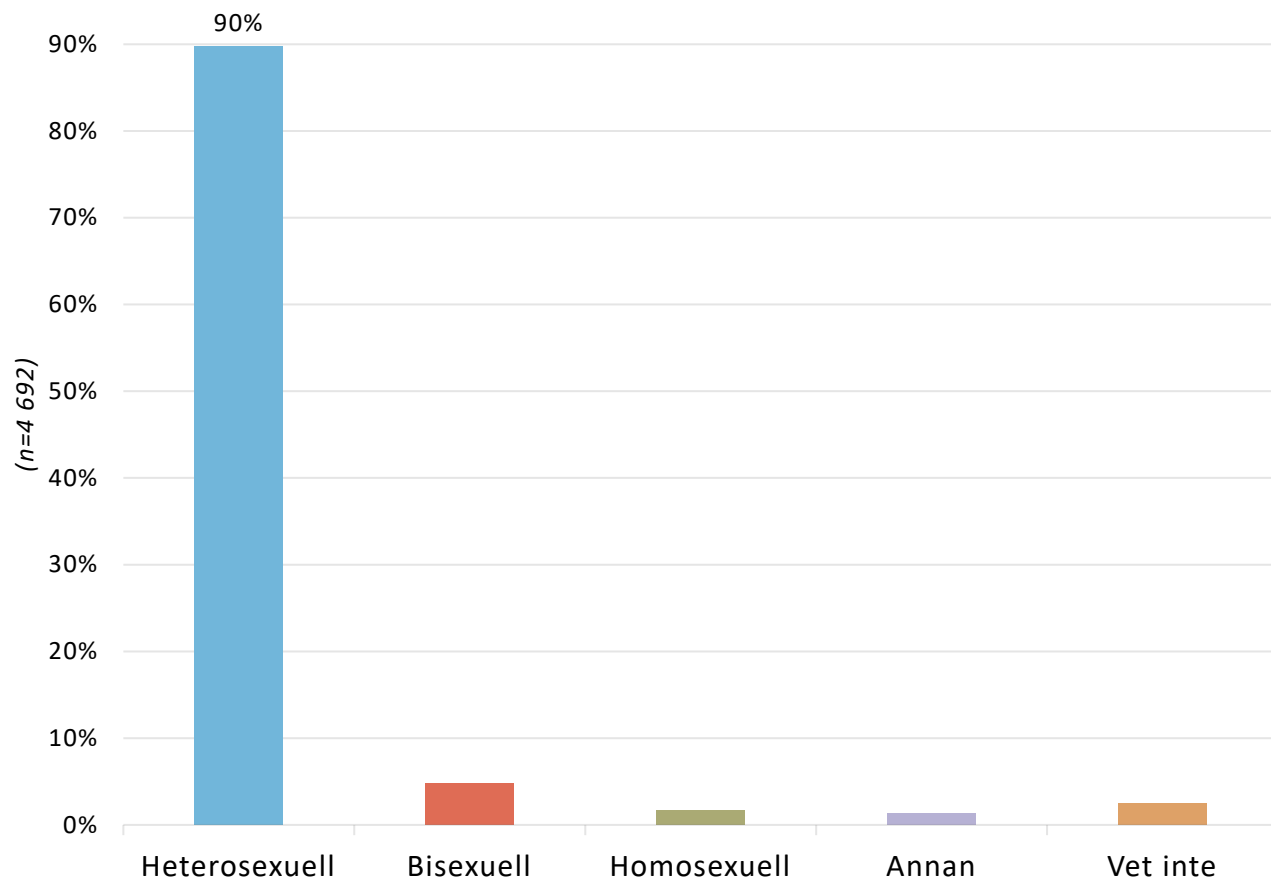

- Drygt **3 av 4** uppger att de är sexuellt aktiva.
- Resultaten i detta diagram speglar till stor del frågan om sexuell hälsa. Detta innebär att de med sämre allmän hälsa, de som är äldre och de som har en lägre utbildningsnivå är mindre sexuellt aktiva. Den yngsta åldersgruppen är mindre aktiv än åldersgruppen 30-44 år.
- Kvinnor uppger i lägre grad än män att de är sexuellt aktiva, samtidigt som fler män uppger att de har en dålig sexuell hälsa.

3. Är du sexuellt aktiv (ensam eller med partner)?

4. Hur skulle du beskriva din sexuella läggning?

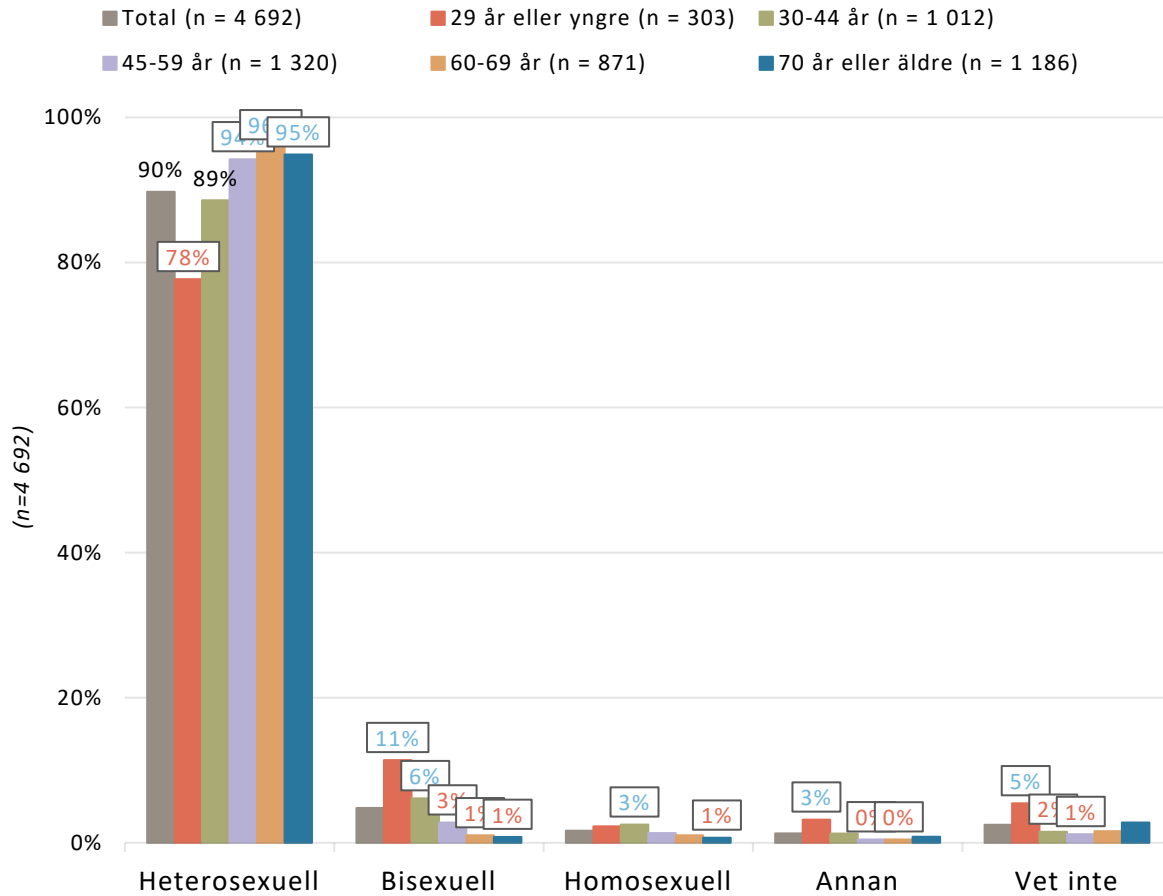

- På denna fråga svarar 90 procent heterosexuell, 5 procent bisexuell, 3 procent att de inte vet, knappt 2 procent homosexuell samt 1 procent annan sexuell läggning.
- Det är vanligare att yngre personer beskriver sin sexuella läggning som någon annan läggning än heterosexuell.
- Den allmänna hälsan är generellt bättre i gruppen som beskriver sig som heterosexuell.

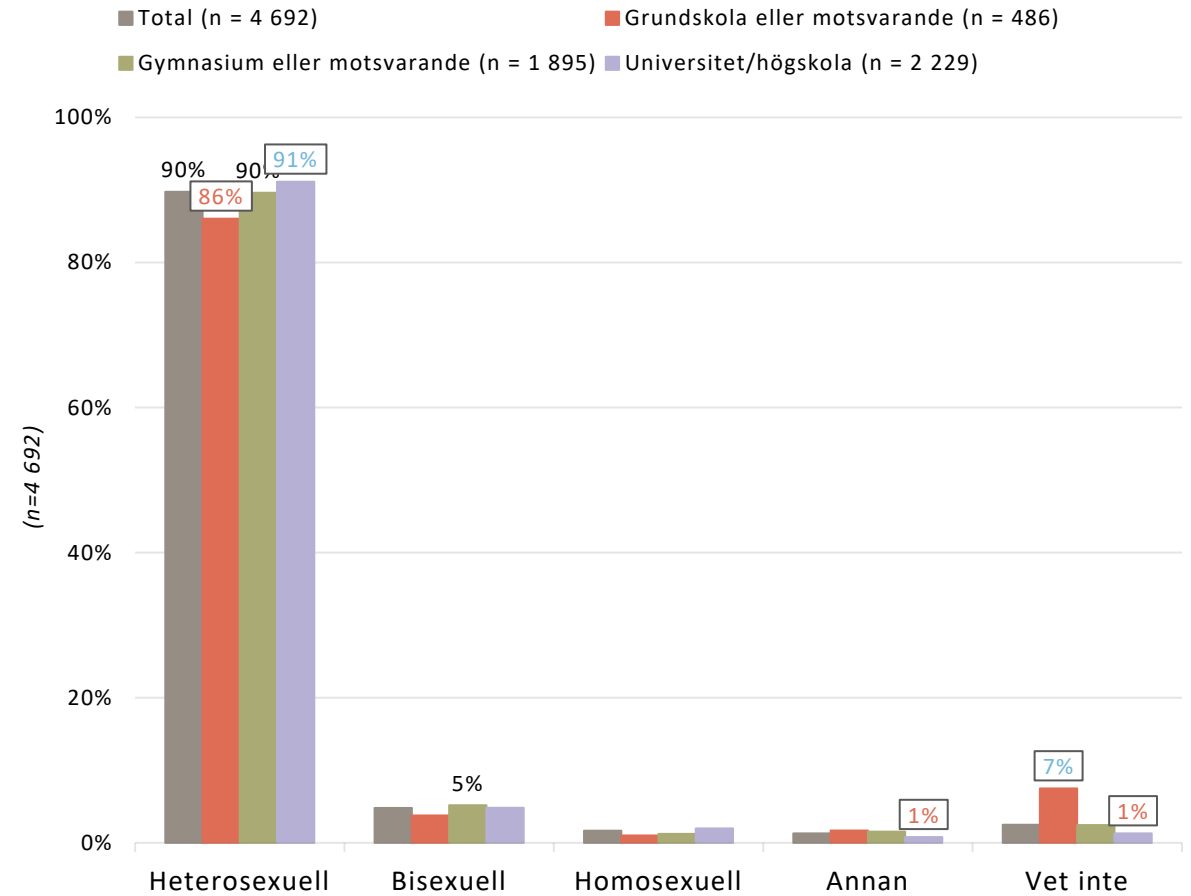

4. Hur skulle du beskriva din sexuella läggning?

Ålder

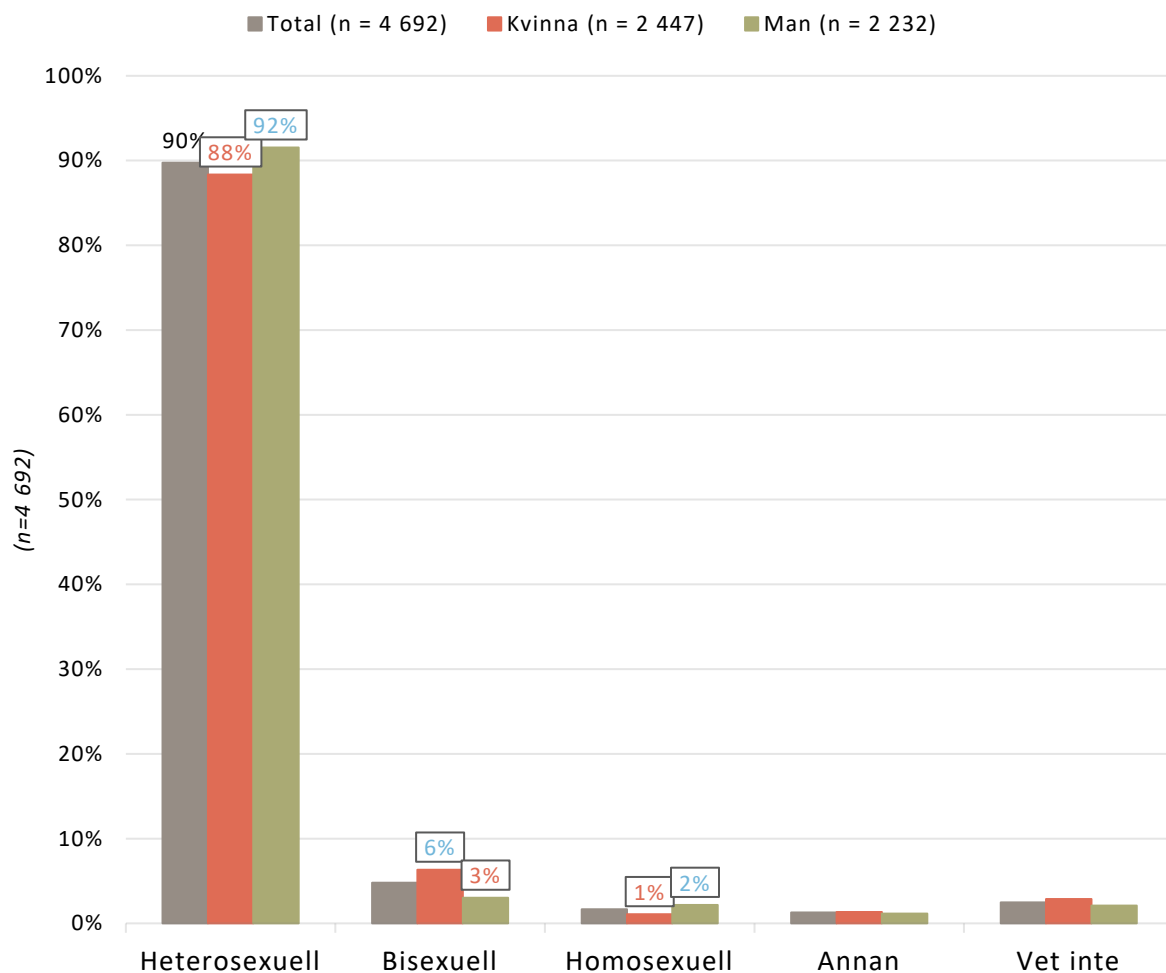

Utbildning

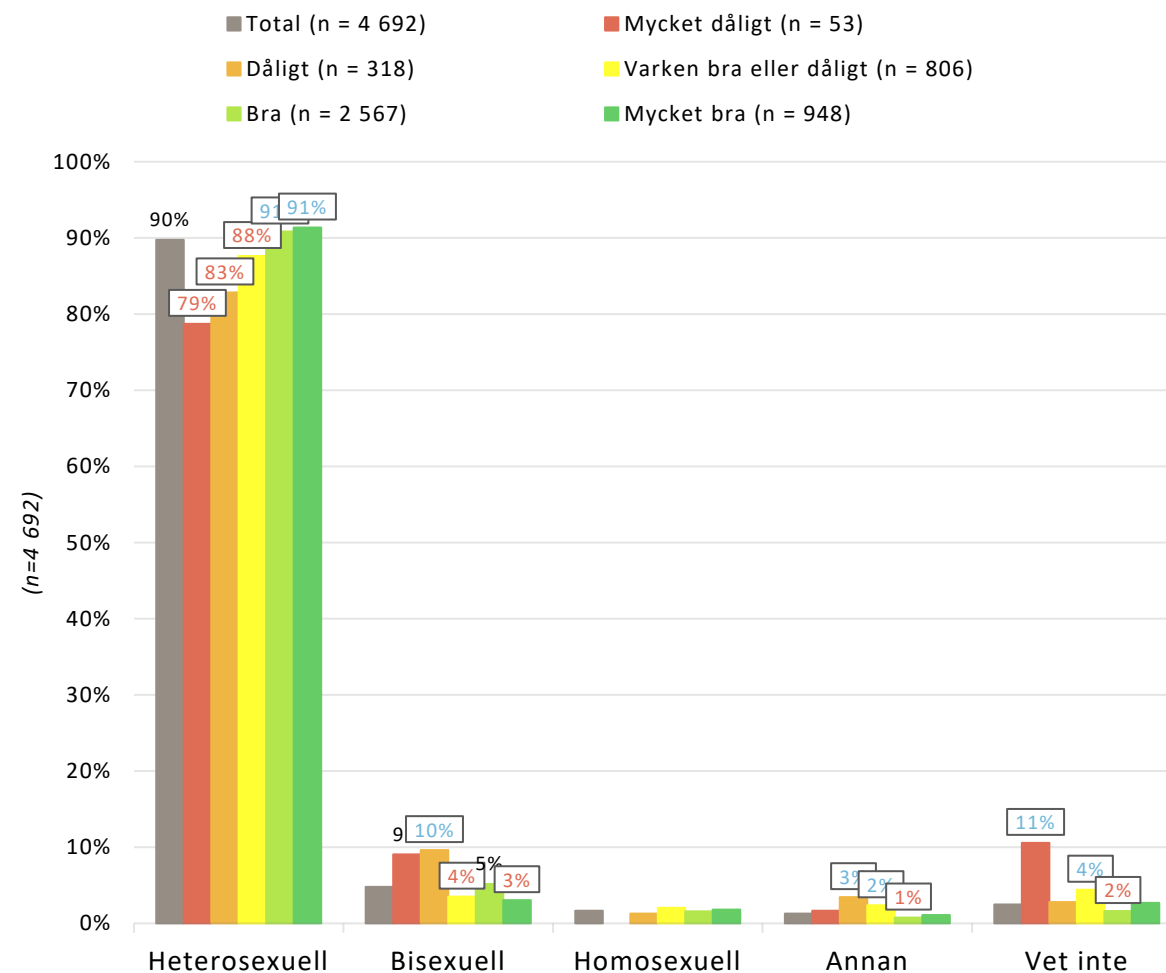

4. Hur skulle du beskriva din sexuella läggning?

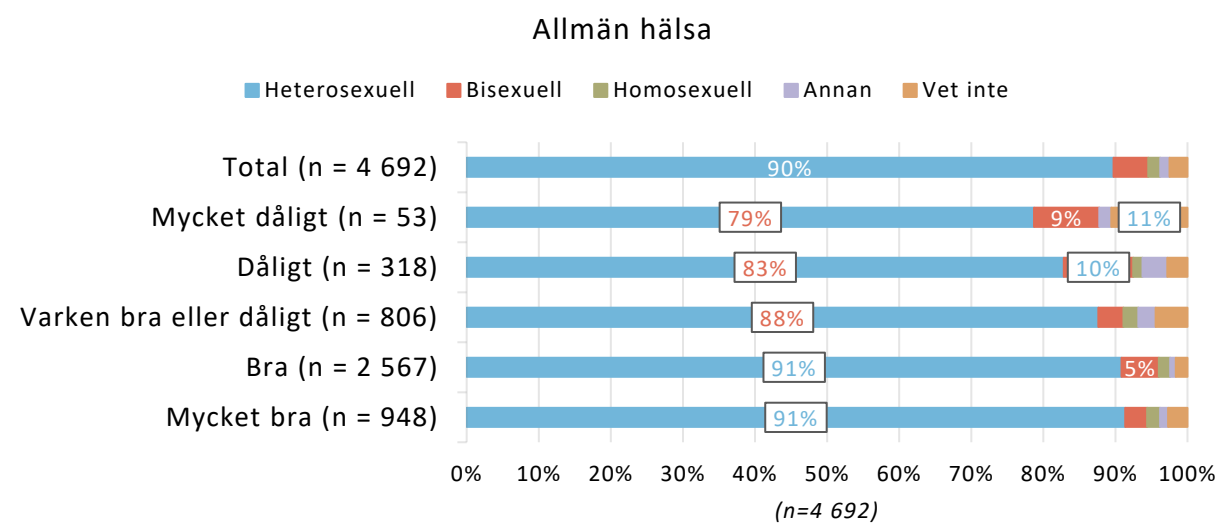
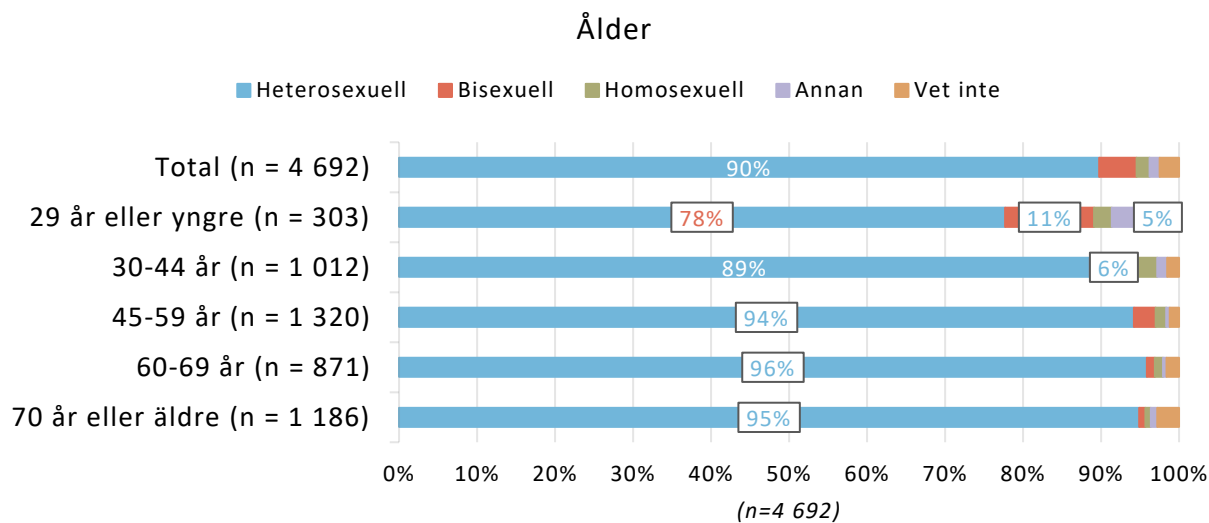
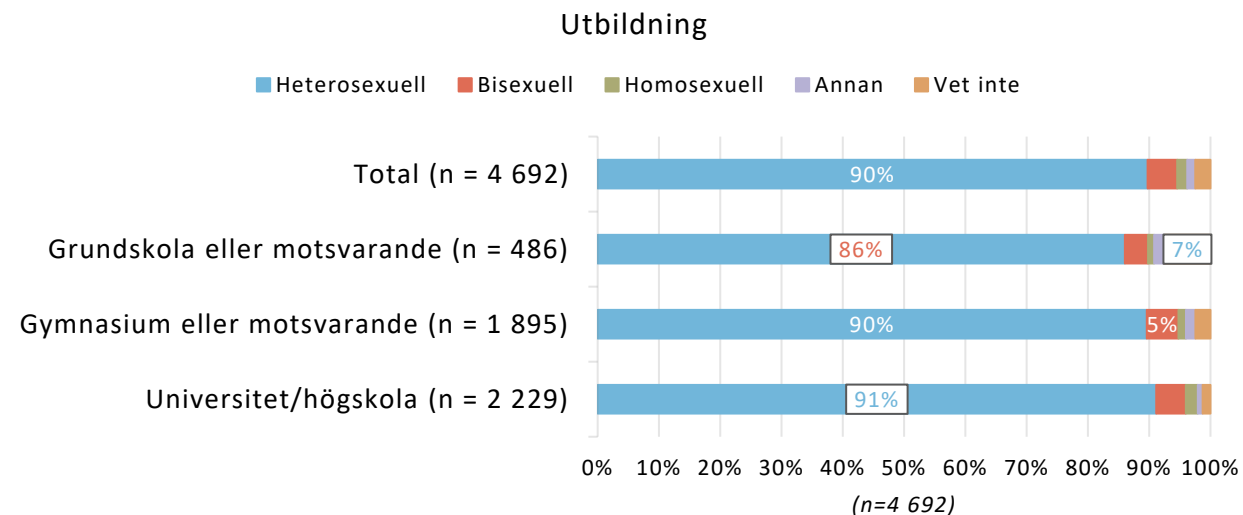
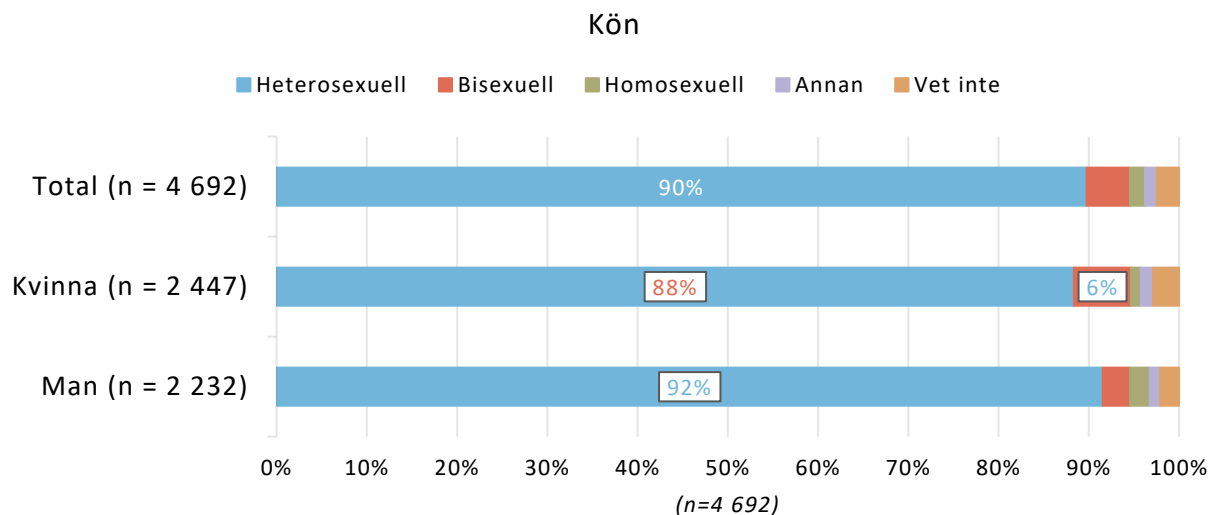
Kön

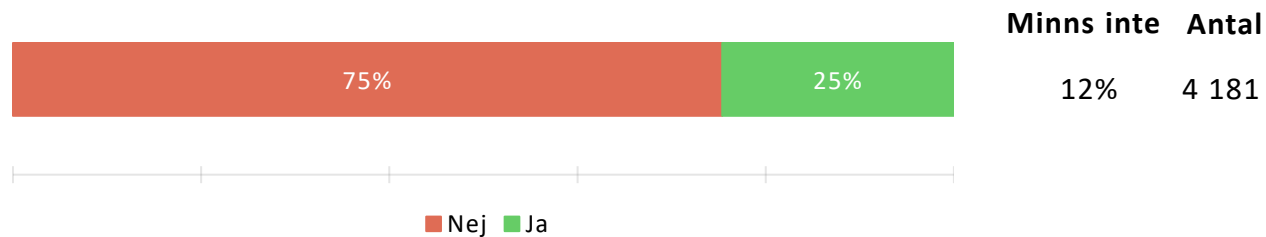
Allmän hälsa

4. Hur skulle du beskriva din sexuella läggning?

5. Har du någon gång fått en fråga om din sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården?

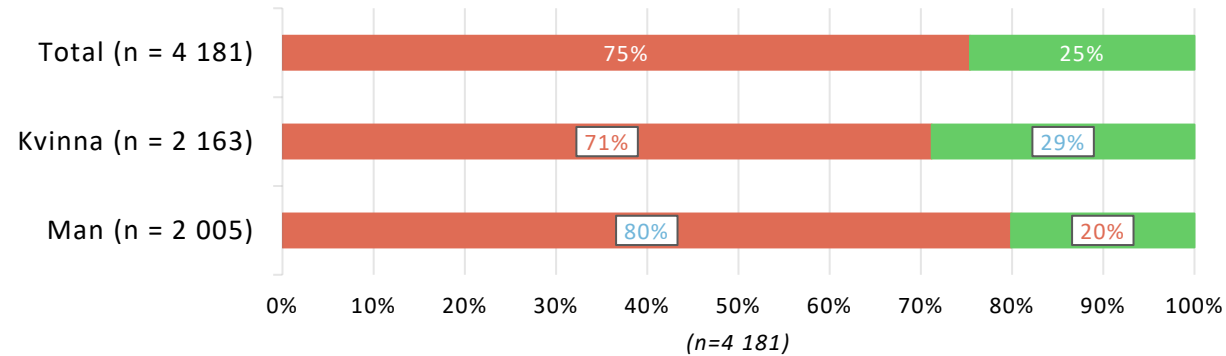

- **En av fyra** uppger att de någon gång blivit tillfrågade om sin sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården.
- Yngre har oftare tillfrågats än äldre.
- Kvinnor har oftare tillfrågats än män.

5. Har du någon gång fått en fråga om din sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården?

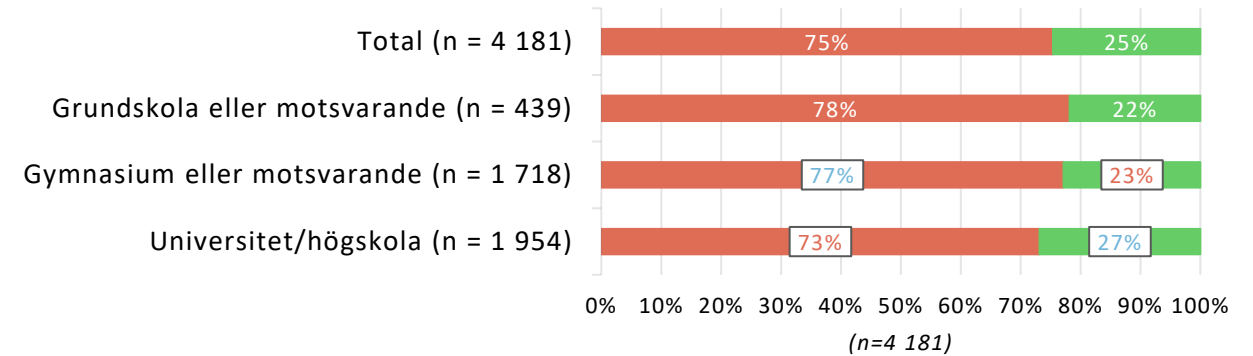
Kön

Nej Ja

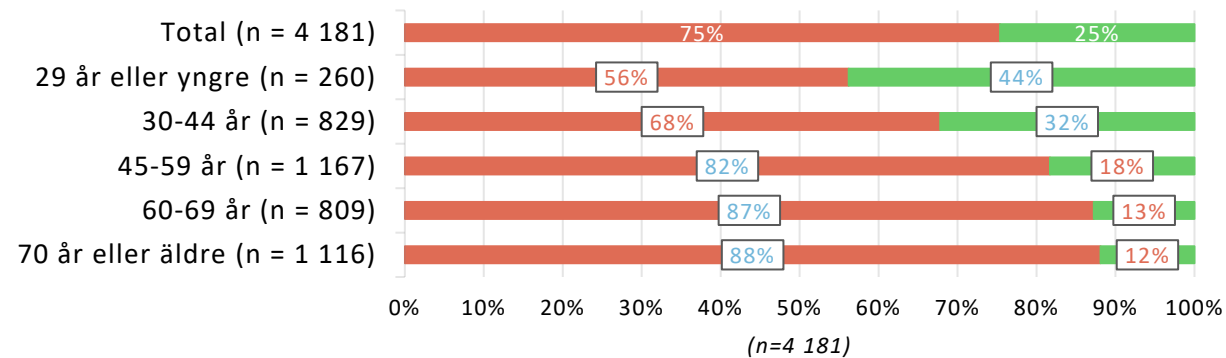
Utbildning

Nej Ja

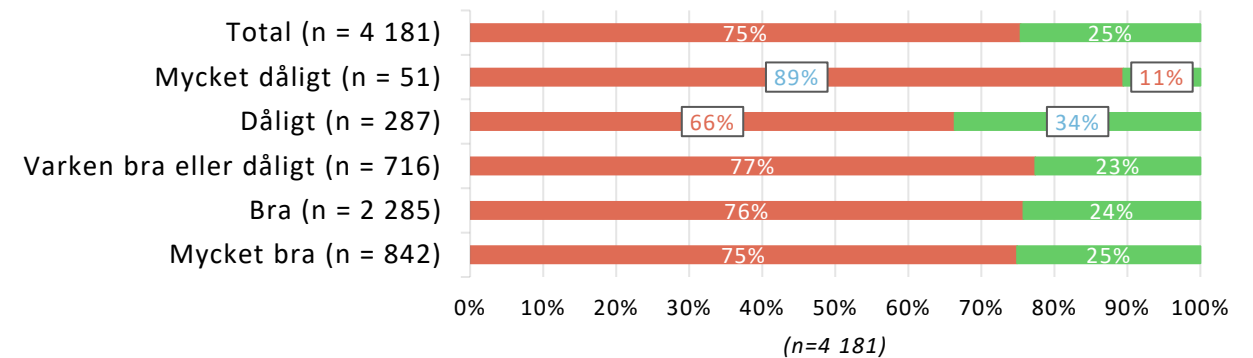
Ålder

Nej Ja

Allmän hälsa

Nej Ja

5b. Vad handlade besöket/besöken om?

742 fritextsvar kategoriserades enligt följande:

- 21 % uppgav att man fått frågan i samband med besök hos **barnmorska för cellprovtagning, preventivmedel eller i samband med graviditet** och eftervårdsbesök
- 14 % uppgav att man fått frågan i samband med besök hos **gynekolog för klimakteriebesvär, framfall, eller annan gynekologisk diagnos**
- 13 % uppgav att man fått frågan i samband med symtom och testning för **sexuellt överförbara infektioner**
- 11 % uppgav att man fått frågan i samband med **allmän hälsoundersökning** eller årlig kontroll
- 8 % uppgav att man fått frågan i samband med besök hos **urolog** för sjukdomstillstånd i prostata
- 8 % uppgav att man fått frågan i samband med att man sökt för **olika symtom**, där psykiska symtom, så som ångest och nedstämdhet, var vanligast förekommande

5b. Vad handlade besöket/besöken om?

Forts. 742 fritextsvar kategoriserades enligt följande:

- 6 % uppgav att man fått frågan i samband med **blodgivning**
- 4 % uppgav att man fått frågan i samband med **uppföljning av läkemedelsbehandling**
- 3 % uppgav att man fått frågan i samband med **infertilitetsutredning** och behandling
- <1% uppgav att besöket handlade om **sexuell hälsa eller könsidentitet**
- <1% uppgav att besöket handlade om deltagande i **forskningsstudie**

Resterande cirka 10 % uppgav att man inte ville svara på frågan alternativt att man inte kom ihåg vad besöket hade handlat om

5b. Vad handlade besöket/besöken om? (Några citat)

"Barnmorskan, när vi hade svårt att bli gravida, efter barnet var fött och när jag sökte för PMS besvär"

"Hos gynekologen, allmänna frågor, angående torrhet, sköra slemhinnor"

"Årlig kontroll på vårdcentral hos min husläkare"

"Eftersom jag genomgått en prostataoperation finns det vissa begränsningar i mitt sexuella liv och jag har därför haft lite diskussioner med min läkare på grund av detta"

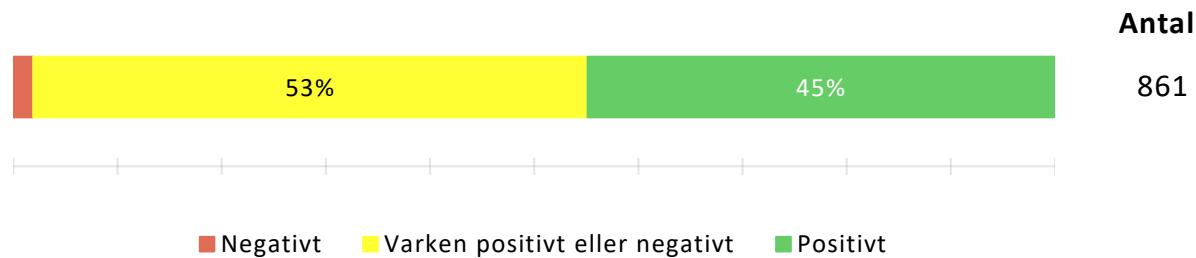
"Om njursvikt, vid 16 års ålder på barnmottagning. Förälder togs ut ur rummet så fick jag tala ensam med sköterskan"

"Orsaken var cytostatikabehandling för cancerdiagnos och riskerna med denna för den sexuella hälsan"

"Testade mig för könssjukdomar"

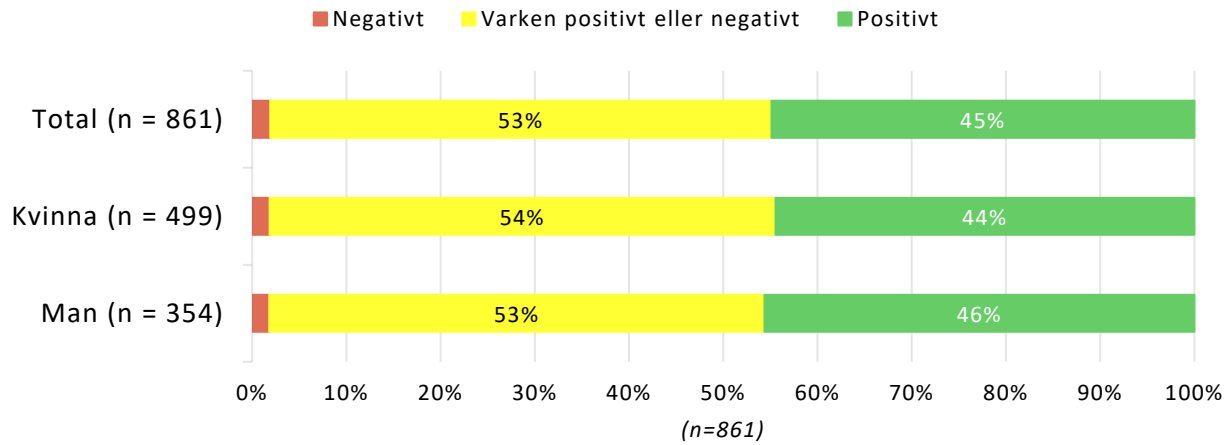
5c. Hur upplevde du att bli tillfrågad om din sexuella hälsa?

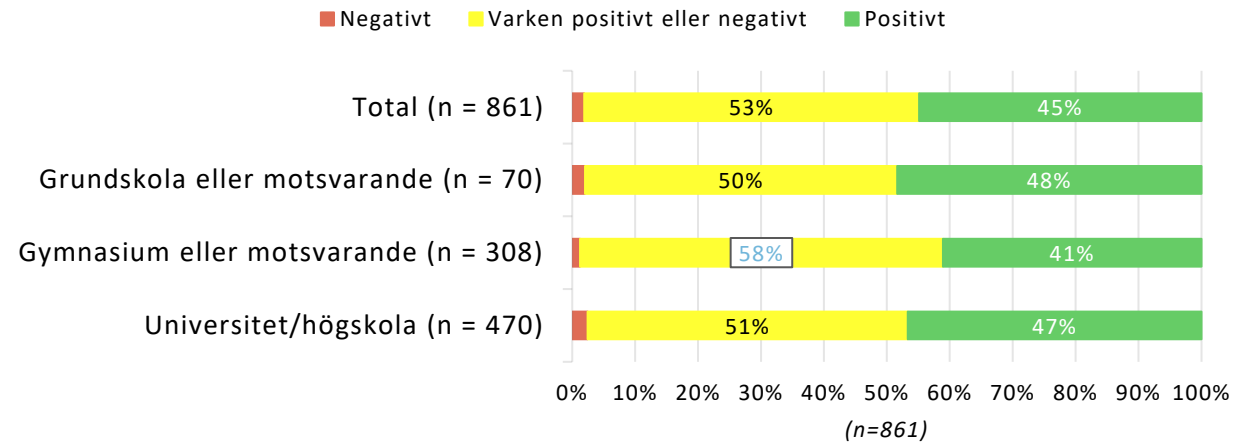
- Av dem som blivit tillfrågade upplevde den stora majoriteten detta neutralt (drygt hälften) eller positivt (knappt hälften).
- **Knappt 2 procent** upplevde det negativt att bli tillfrågad om sin sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården.

5c. Hur upplevde du att bli tillfrågad om din sexuella hälsa?

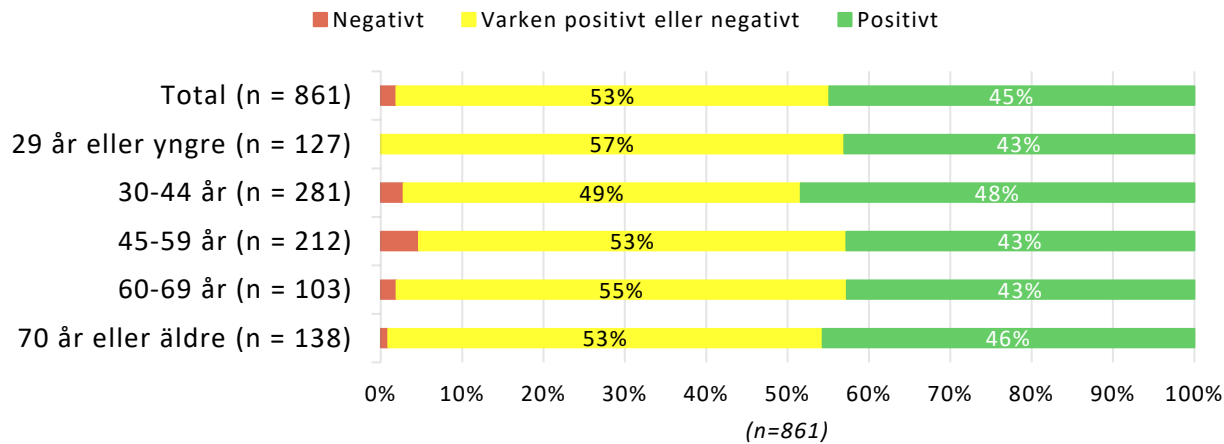
Kön

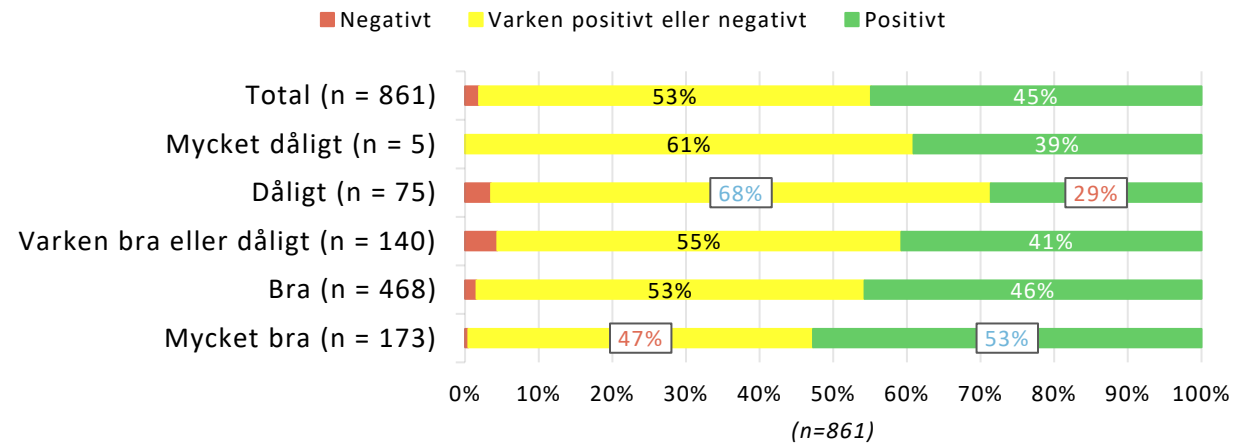
Utbildning

Ålder

Allmän hälsa

5d. Varför upplevde du det negativt?

18 svar kategoriserades till tre teman med exempel enligt nedan:

1. Sexuell hälsa är privat

"Det är ens privata ensak"

2. Frågan upplevdes irrelevant

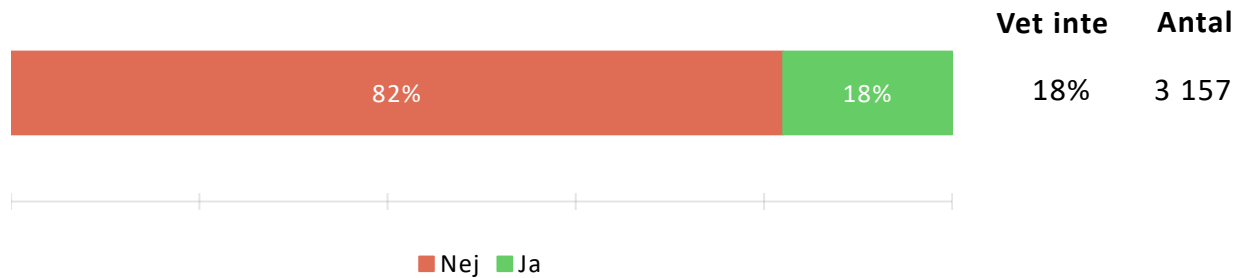
"Såg inte vad mitt sexliv hade med saken att göra"

3. Brister i bemötande

"Dömande inställning till att ha flera partner"

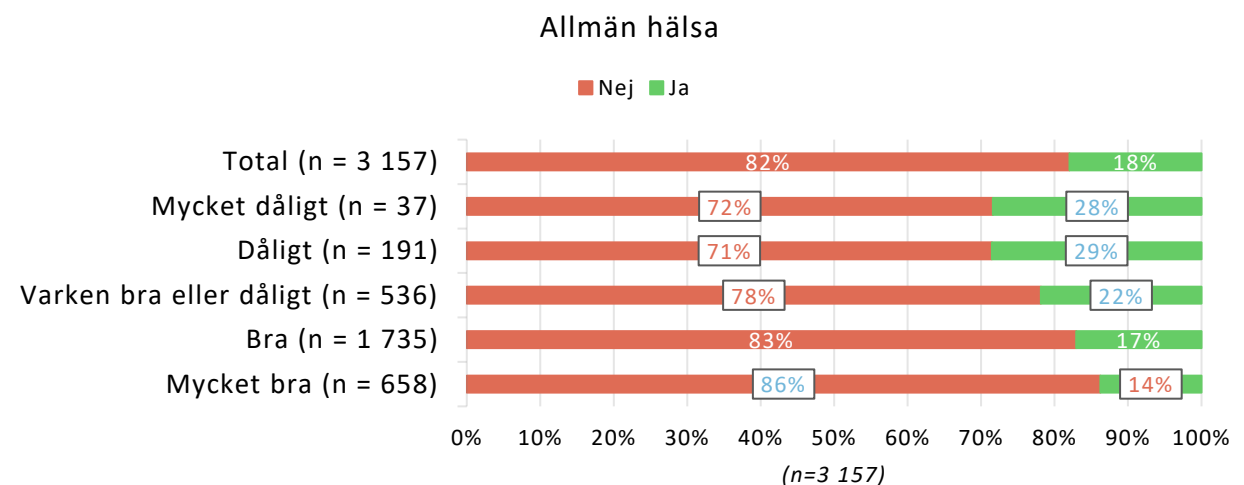
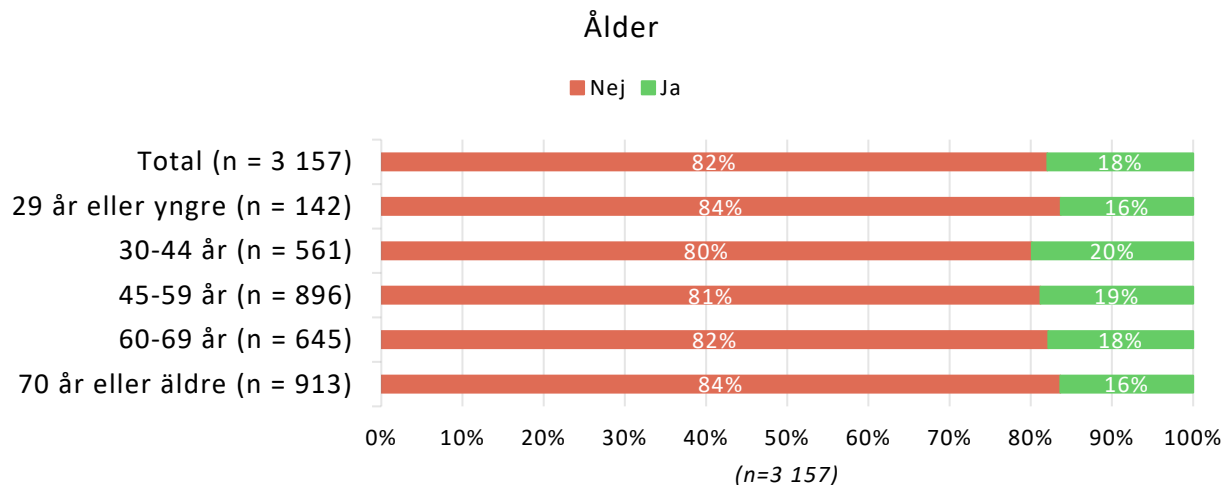
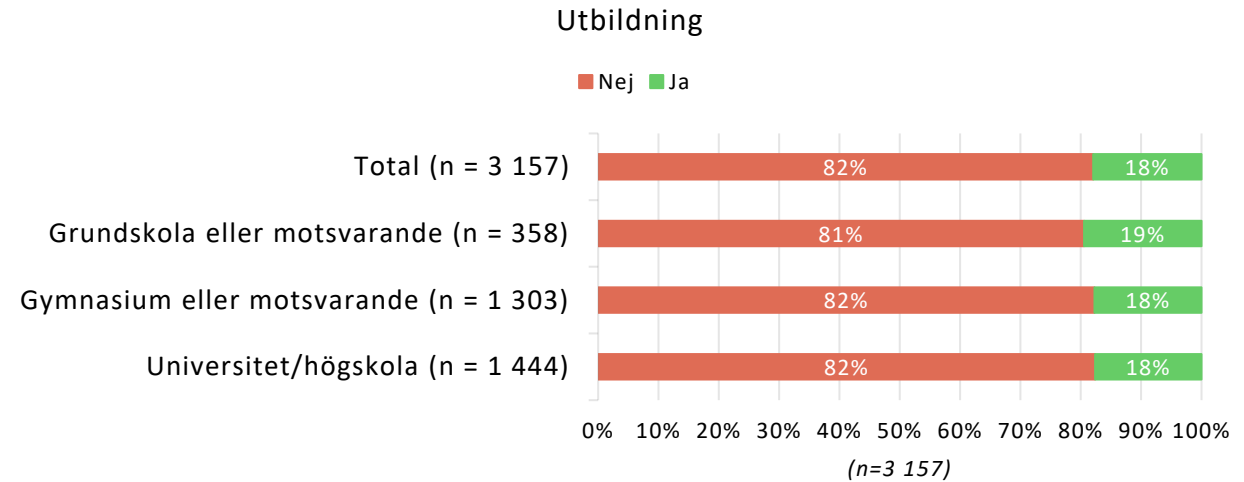
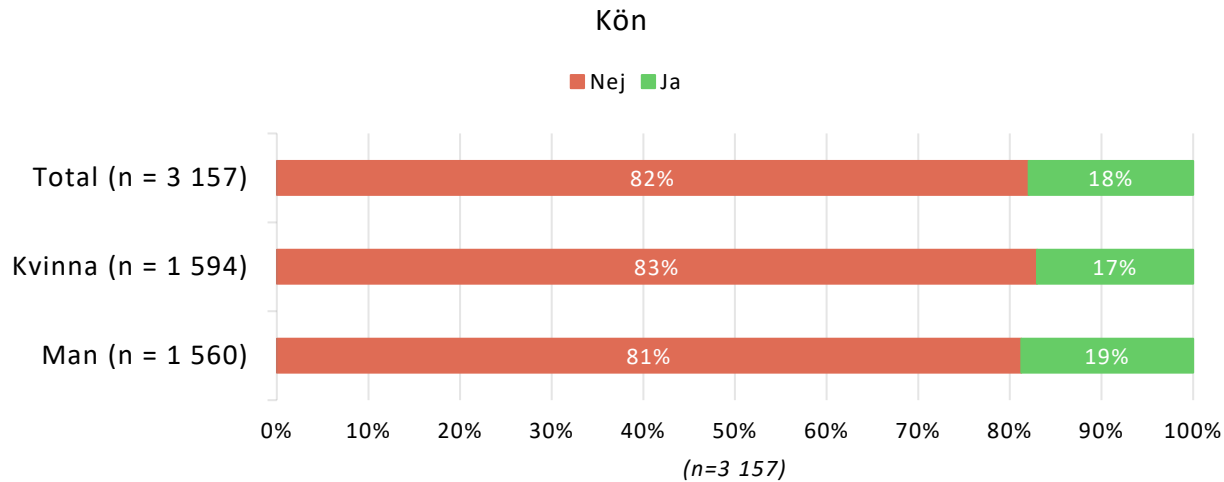
5e. Har du någon gång önskat att du fått en fråga om din sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården?*

**Svarsfördelning bland dem som aldrig blivit tillfrågade om sin sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården (dvs svarat "nej" på fråga 5).*

- Av dem som aldrig blivit tillfrågade om sin sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården, uppger knappt **1 av 5** att de någon gång önskat att de hade fått frågan.
- Respondenter med sämre allmän hälsa önskade oftare att de blivit tillfrågade.

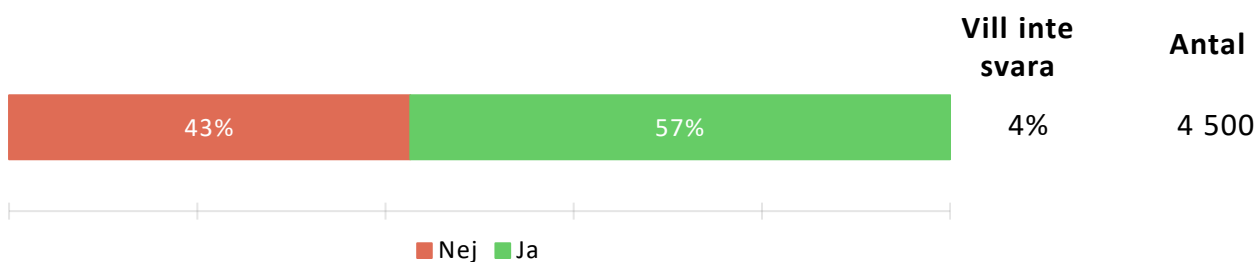
5e Har du någon gång önskat att du fått en fråga om din sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården?*

*Svarsfördelning bland dem som aldrig blivit tillfrågade om sin sexuella hälsa i samband med besök i hälso- och sjukvården (dvs svarat "nej" på fråga 5).

6. Känner du till var du kan vända dig om du skulle behöva hjälp för sexuell ohälsa?

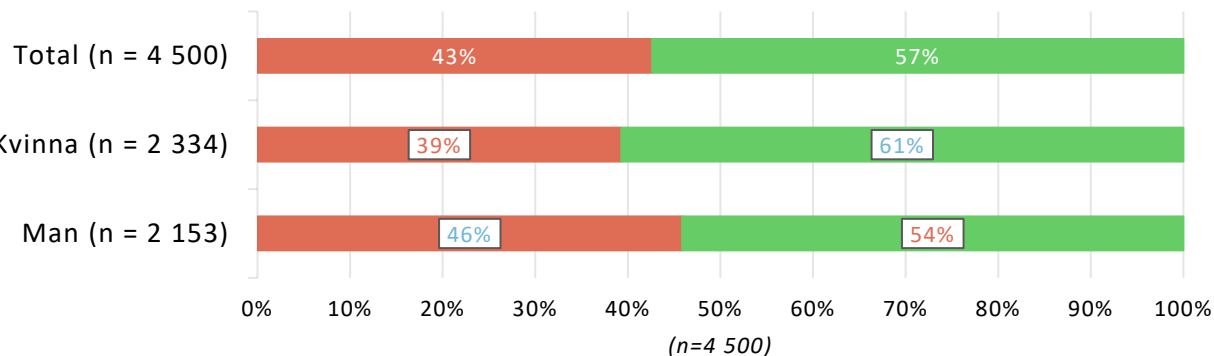

- Knappt **6 av 10** uppger att de vet var de kan vända sig om de behöver hjälp för sexuell ohälsa.
- Yngre vet oftare var de kan vända sig än äldre.
- Kvinnor har lite högre kännedom om detta än män.
- Kännedomen är större bland dem med god allmän hälsa än bland dem med dålig allmän hälsa.

6. Känner du till var du kan vända dig om du skulle behöva hjälp för sexuell ohälsa?

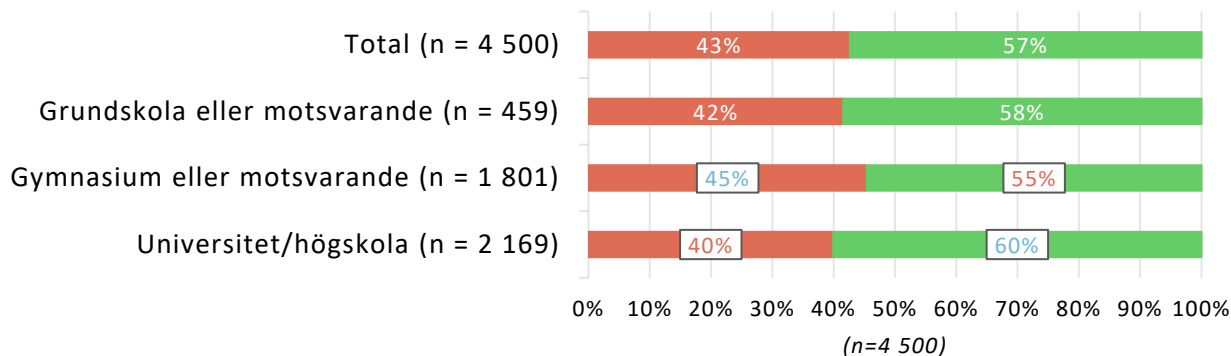
Kön

Nej Ja

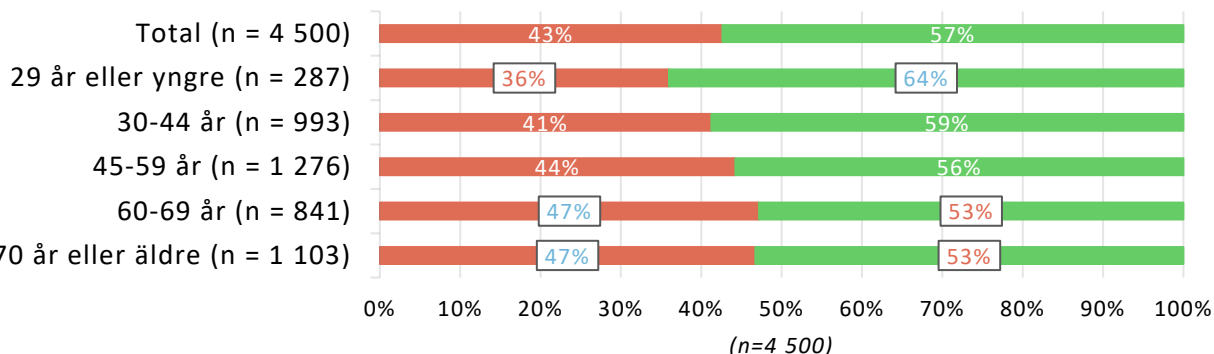
Utbildning

Nej Ja

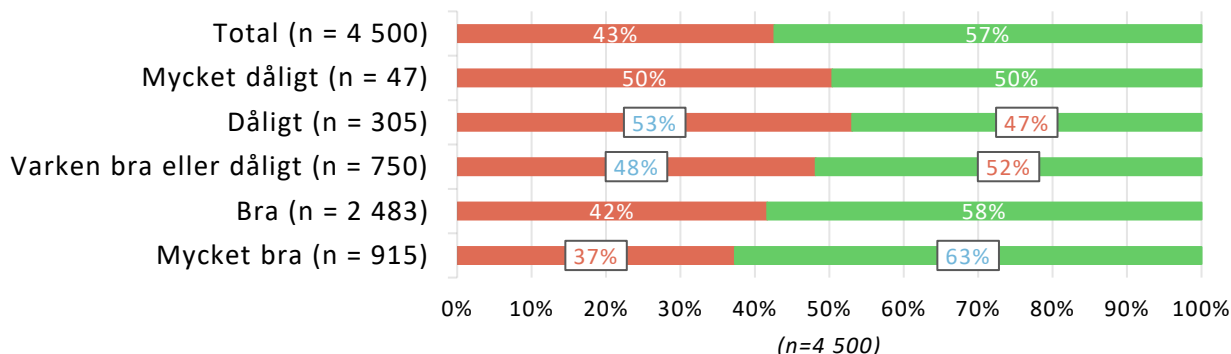
Ålder

Nej Ja

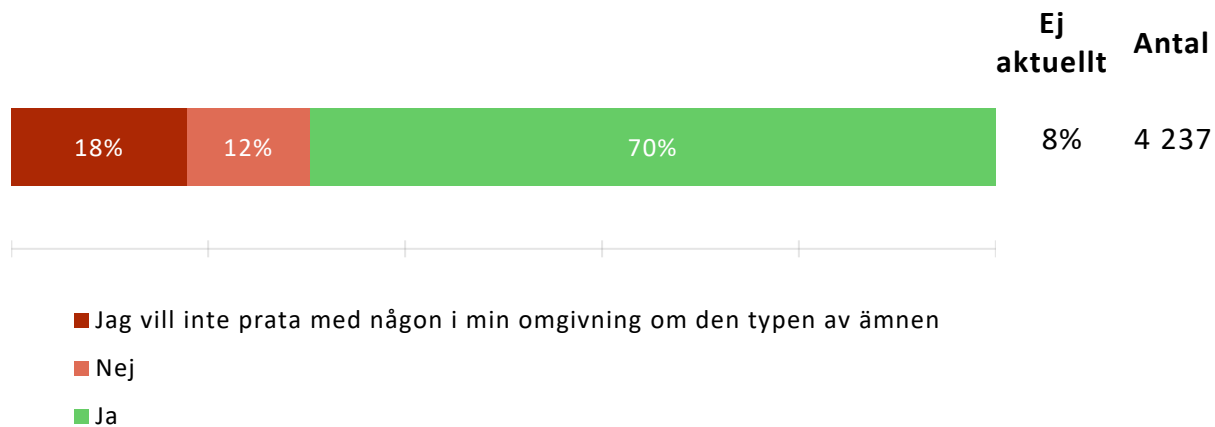

Allmän hälsa

Nej Ja

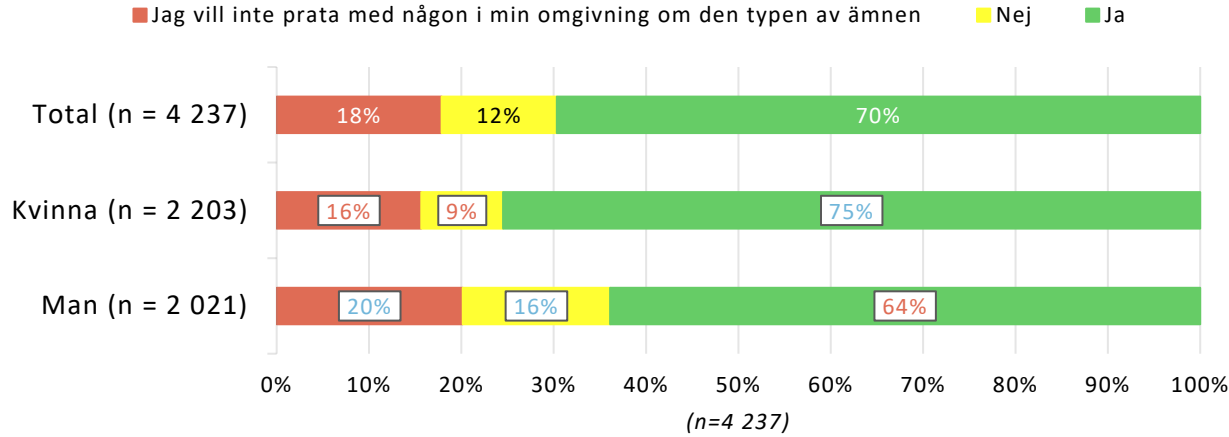
7. Har du någon i din omgivning som du kan prata med om sex och relationer?

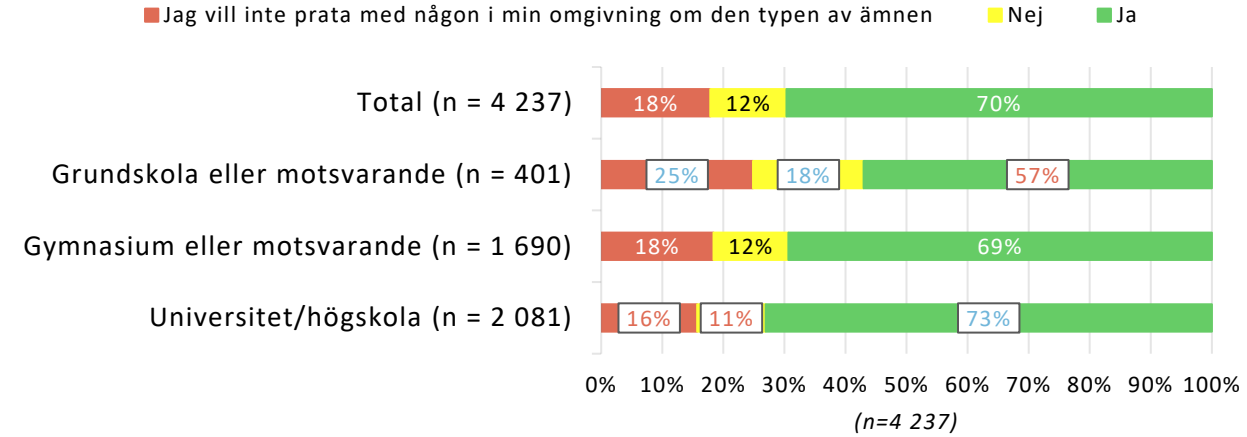
- **3 av 10** har antingen ingen som de kan prata med, eller vill inte prata, om sex och relationer.
- Detta är vanligare bland män, äldre, lågutbildade och bland individer med sämre allmän hälsa.

7. Har du någon i din omgivning som du kan prata med om sex och relationer?

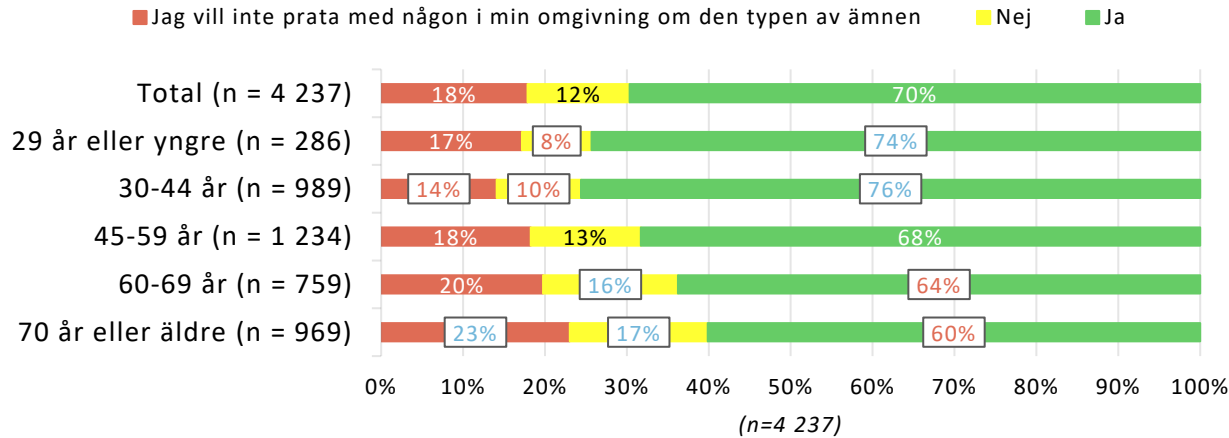
Kön

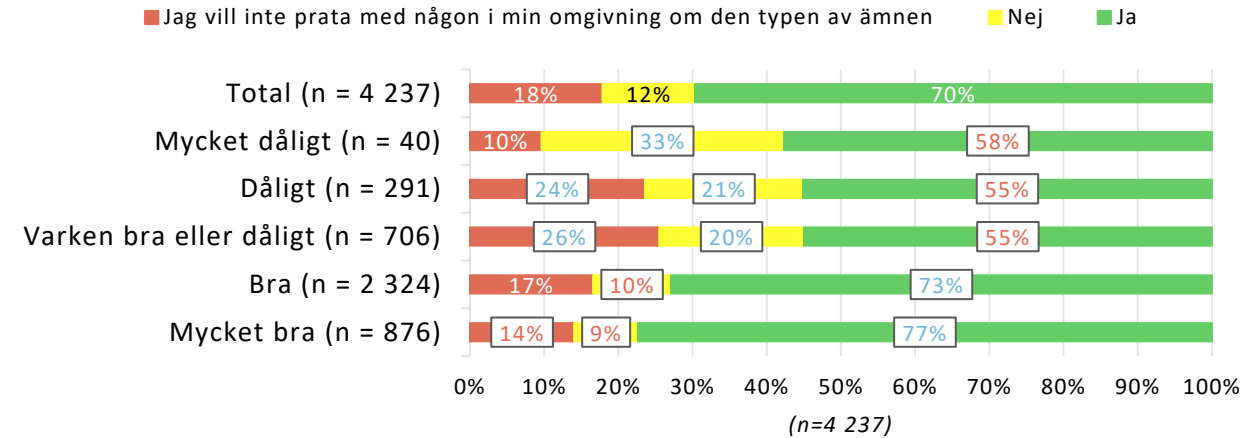
Utbildning

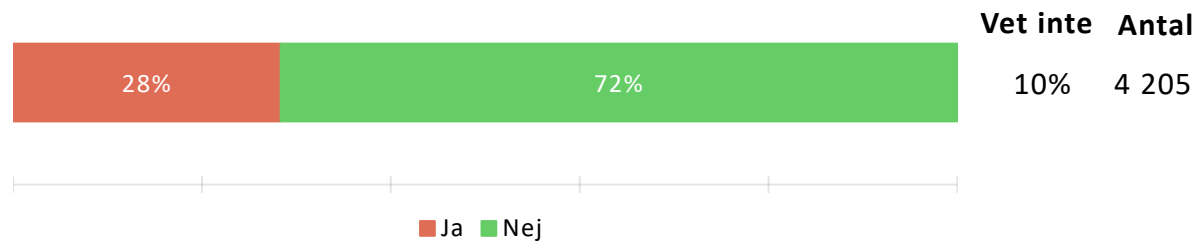
Ålder

Allmän hälsa

8. En del sjukdomar och läkemedel kan påverka den sexuella hälsan. Har du (eller har du haft) någon sjukdom, skada, funktionsnedsättning eller medicinering som påverkar din sexuella hälsa negativt?

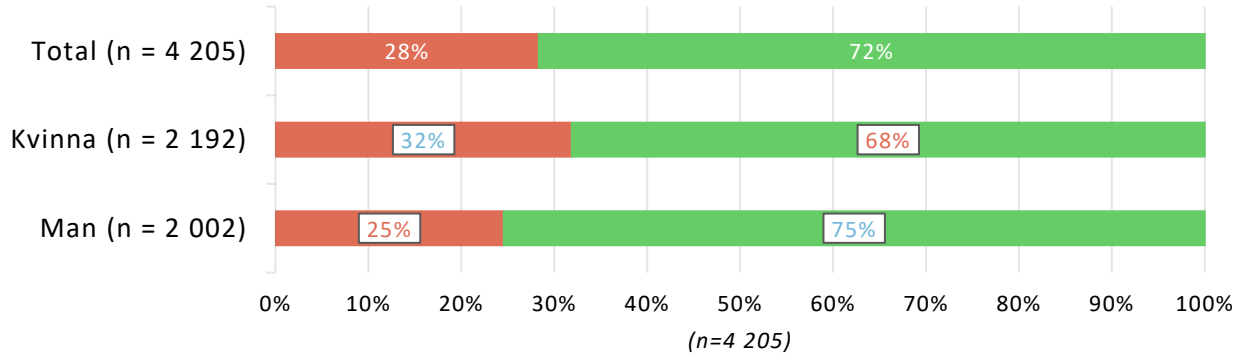

- Knappt **3 av 10** uppger att de har (eller har haft) någon sjukdom, skada, funktionsnedsättning eller medicinering som påverkat deras sexuella hälsa negativt.
- Detta är vanligare bland kvinnor än män.
- Det finns skillnader mellan olika åldersgrupper men inget linjärt samband.
- Sambandet är som förväntat mycket starkt med allmän hälsa.

8. En del sjukdomar och läkemedel kan påverka den sexuella hälsan. Har du (eller har du haft) någon sjukdom, skada, funktionsnedsättning eller medicinering som påverkar din sexuella hälsa negativt?

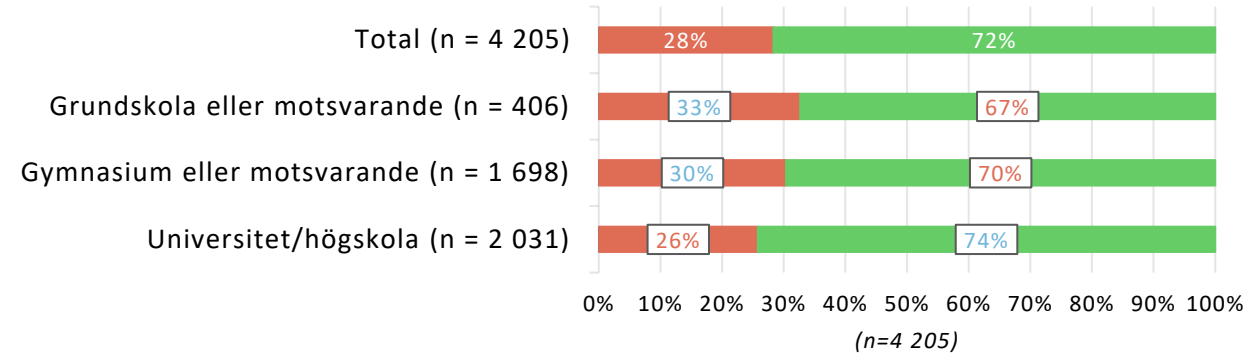
Kön

Ja Nej

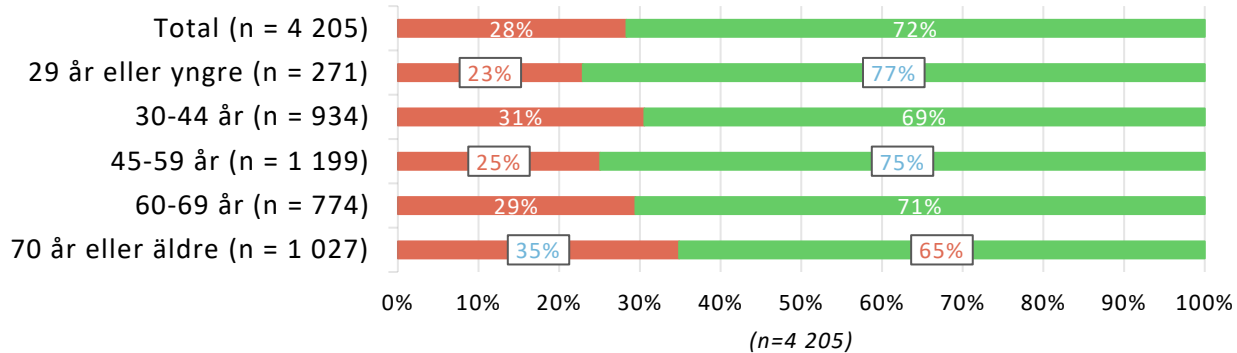
Utbildning

Ja Nej

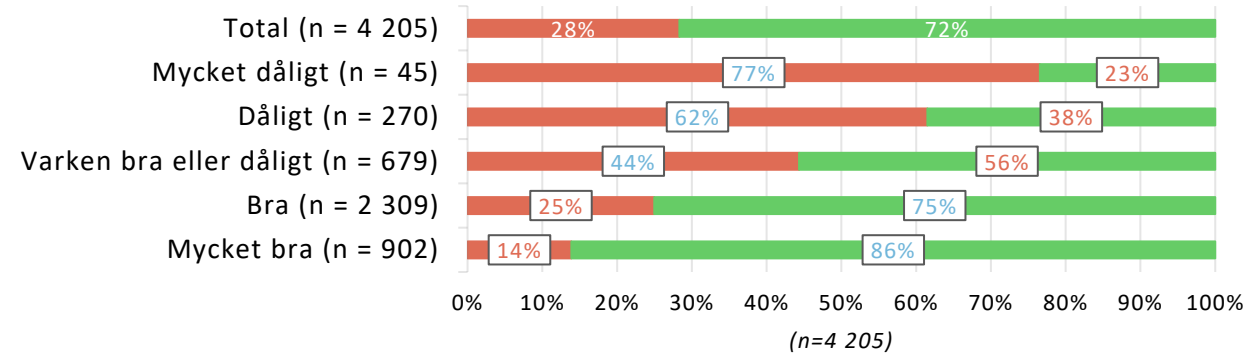
Ålder

Ja Nej

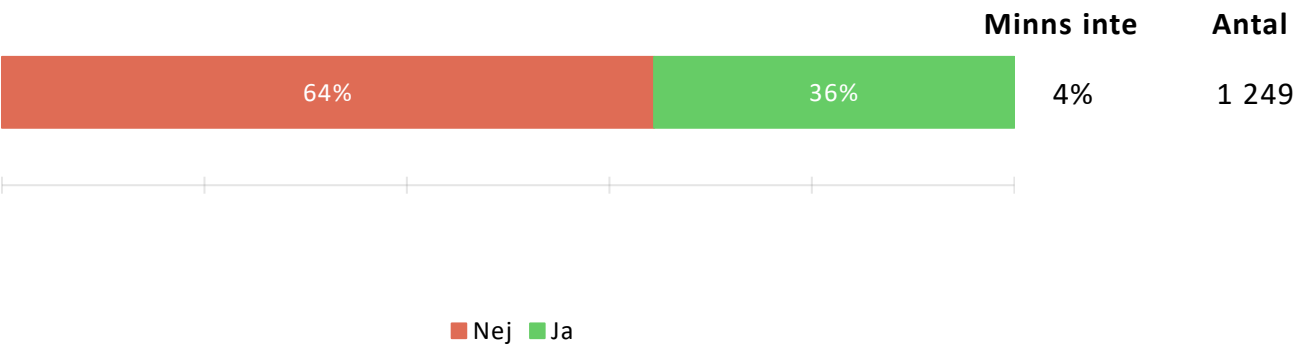

Allmän hälsa

Ja Nej

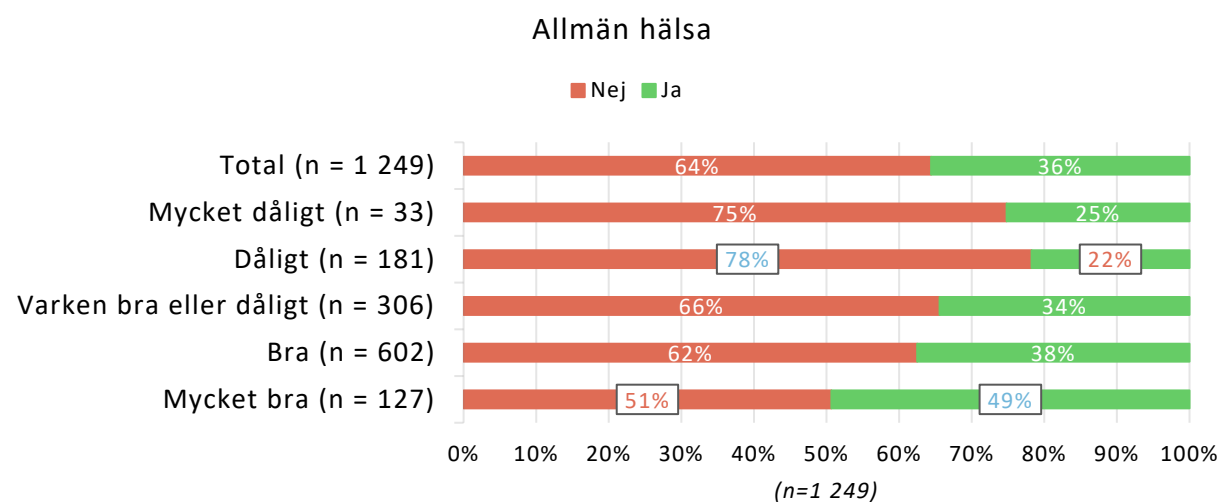
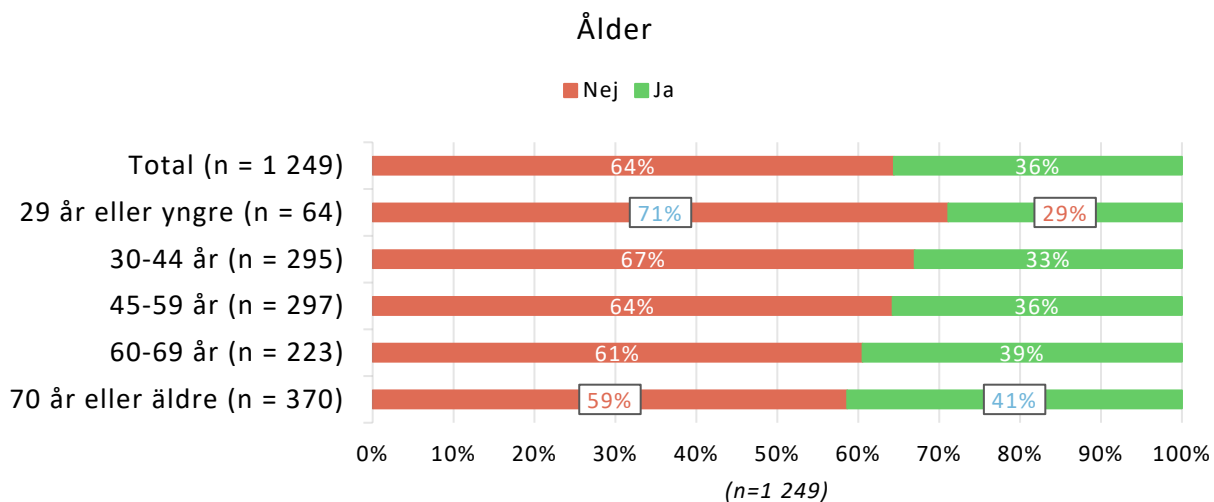
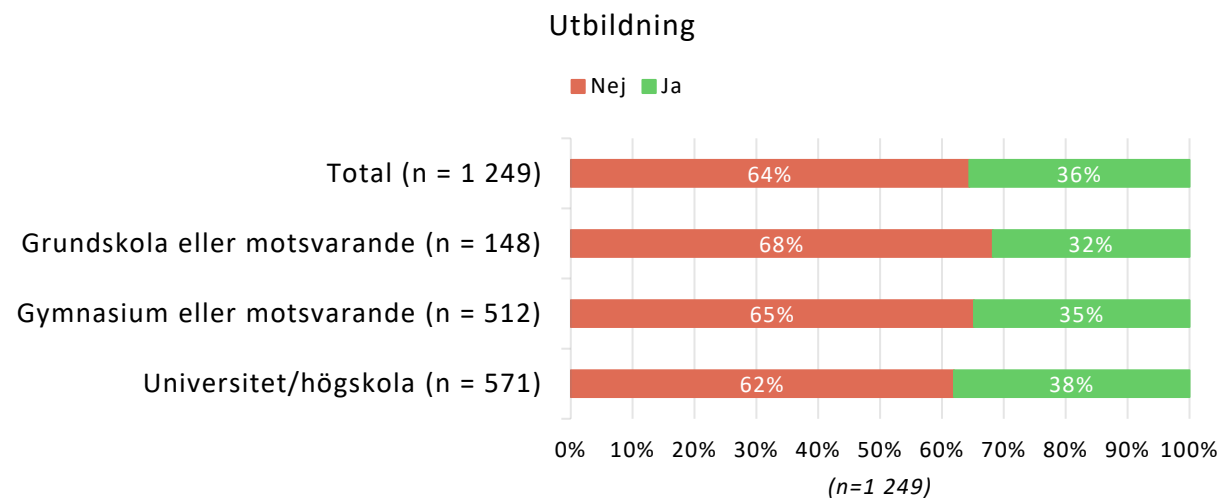
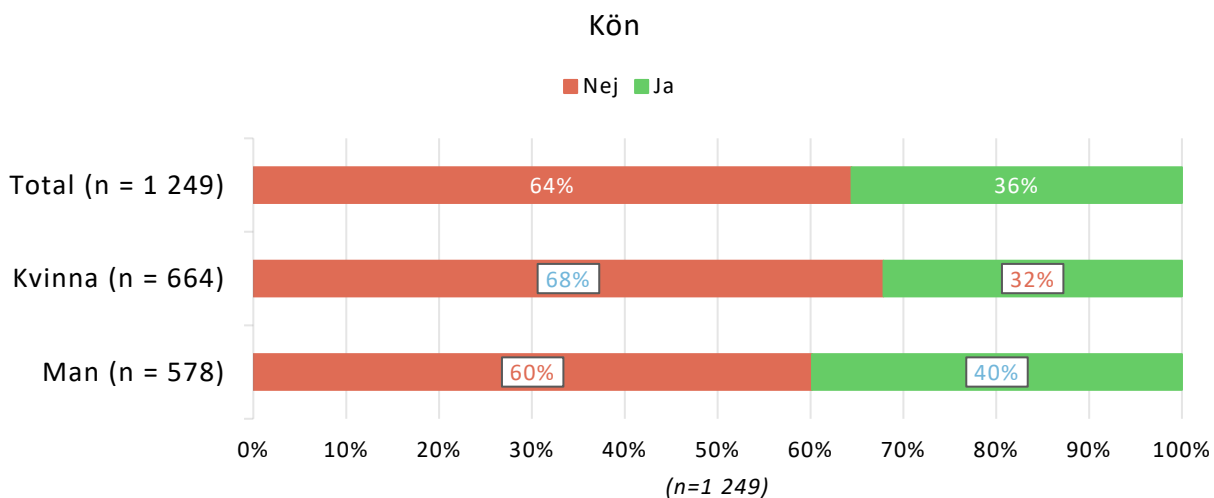

8b. Har du fått hjälp av hälso- och sjukvården för dessa besvär?

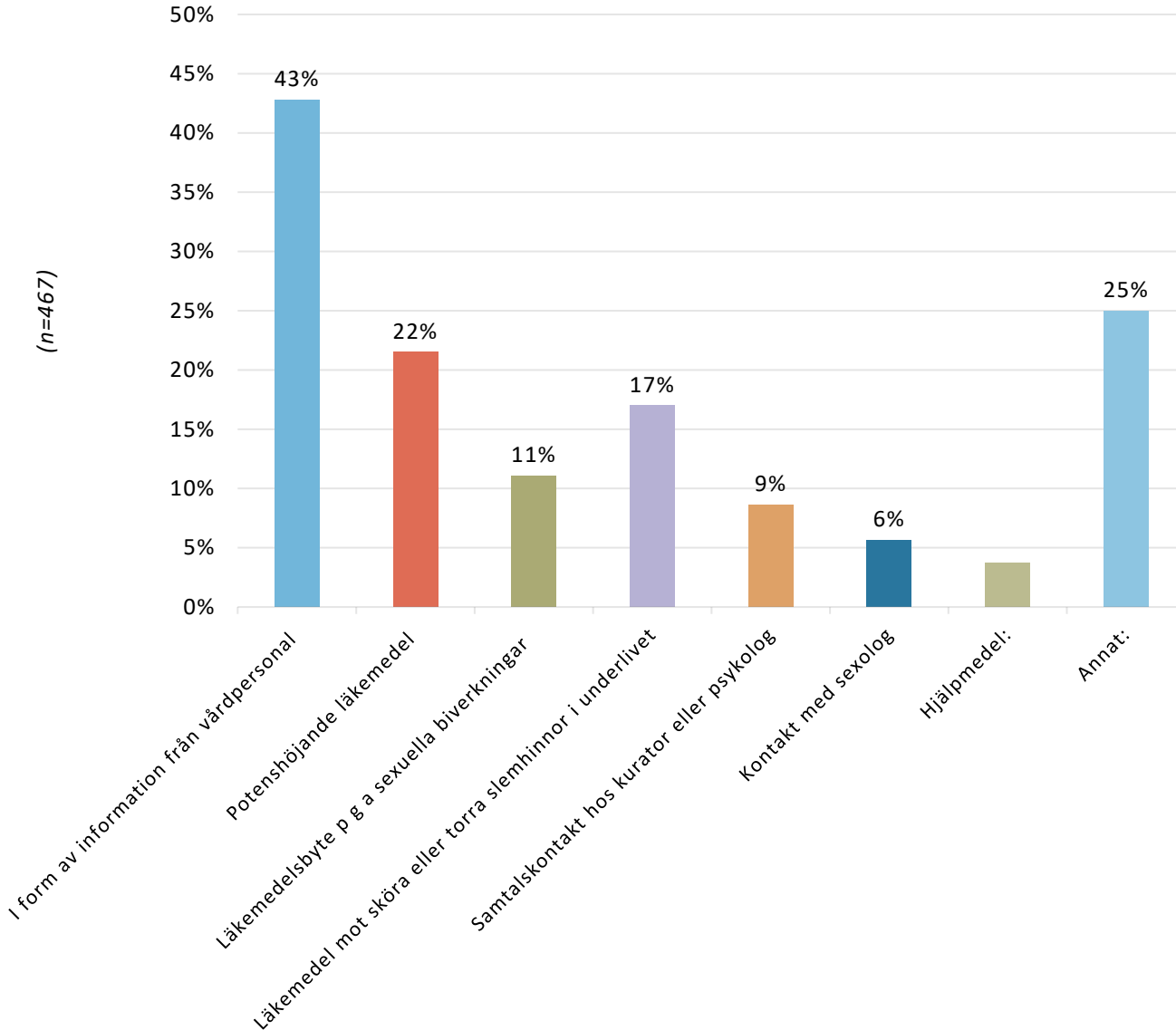

- Av dem som har eller har haft besvär som påverkat den sexuella hälsan, uppgav drygt **6 av 10** att de *inte* fått hjälp av hälso- och sjukvården för dessa besvär.
- Kvinnor, yngre och individer med dålig allmän hälsa uppger oftare än män, äldre och individer med god hälsa att de *inte* fått hjälp.

8b. Har du fått hjälp av hälso- och sjukvården för dessa besvär?

8c. På vilket sätt har du fått hjälp?

- Information från vårdpersonal är den vanligaste formen av hjälp.
- Hjälp av kurator/psykolog och sexolog är vanligast i den yngsta åldersgruppen (< 30 år) samt vanligare bland kvinnor än män.
- I fritextsvaren "annat" angavs bland annat kontakt med fysioterapeut, läkemedelsbyten, hormon-behandling och operation, t e x efter förlossningsskada.

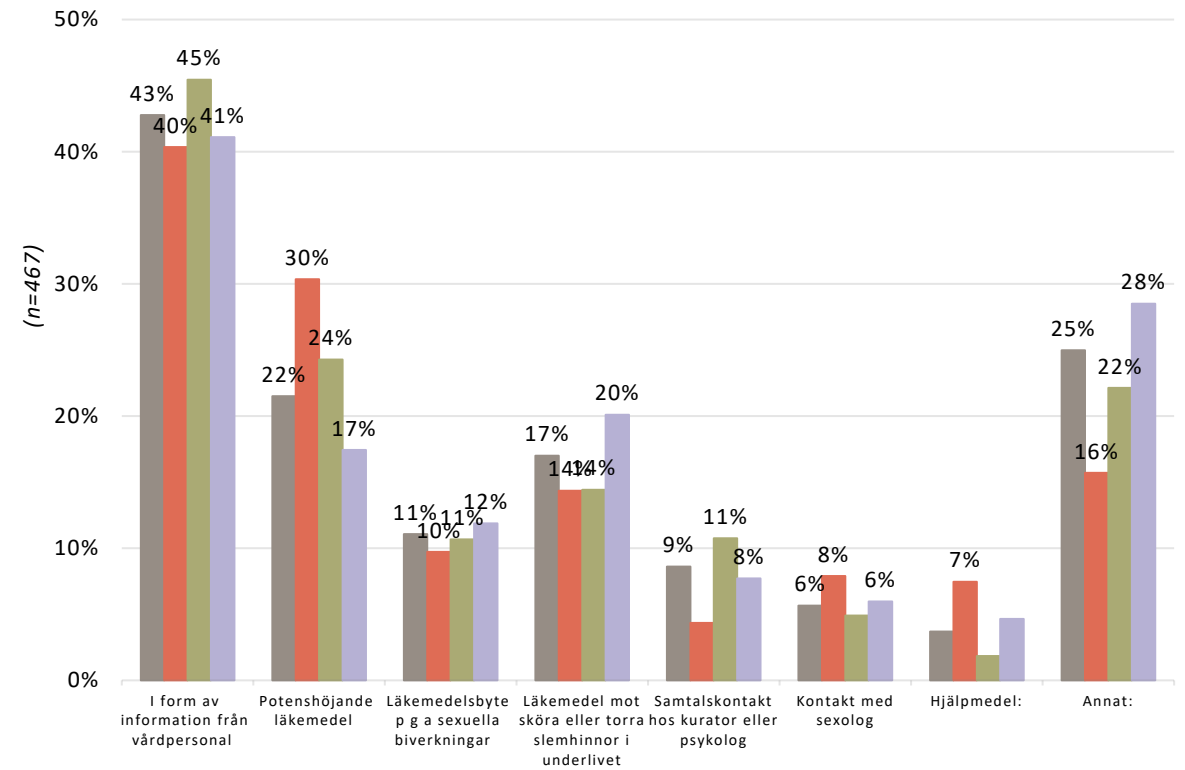
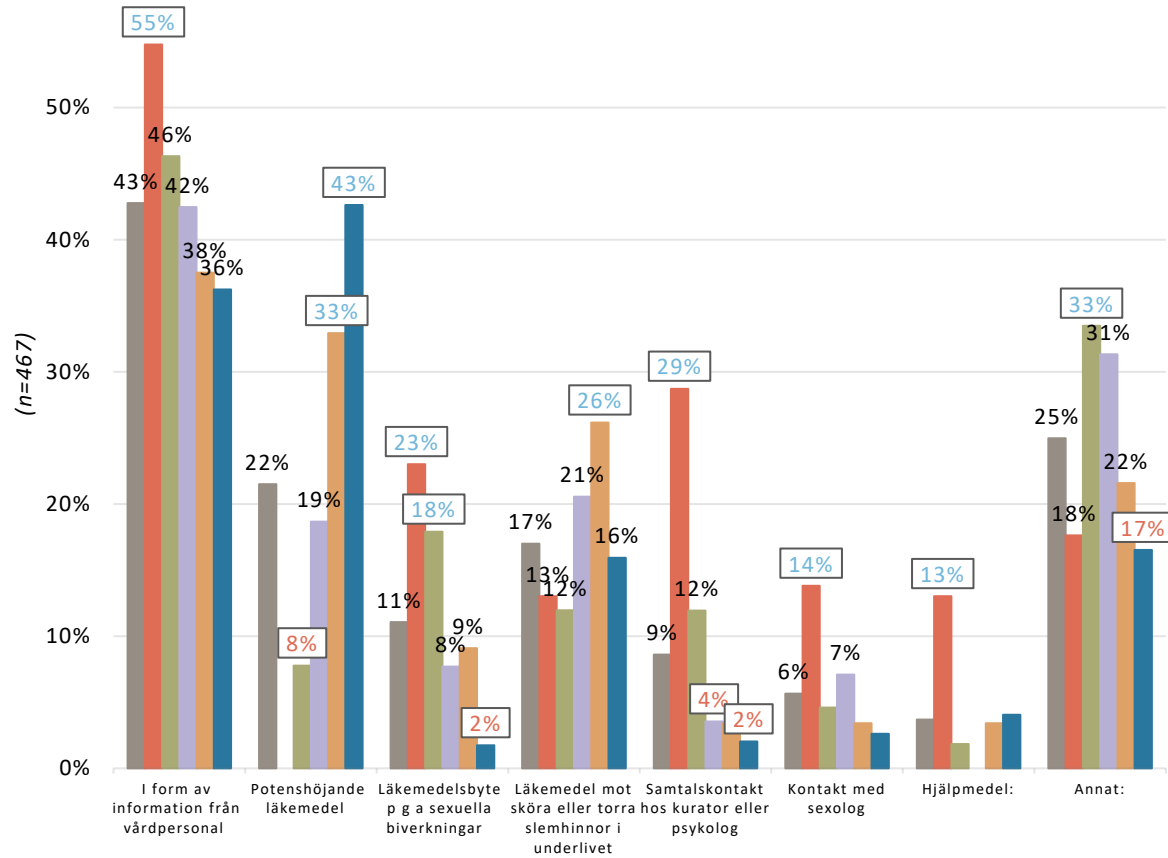
8c. På vilket sätt har du fått hjälp?

Ålder

Utbildning

- Total (n = 467)
- 29 år eller yngre (n = 19)
- 30-44 år (n = 96)
- 45-59 år (n = 106)
- 60-69 år (n = 88)
- 70 år eller äldre (n = 158)

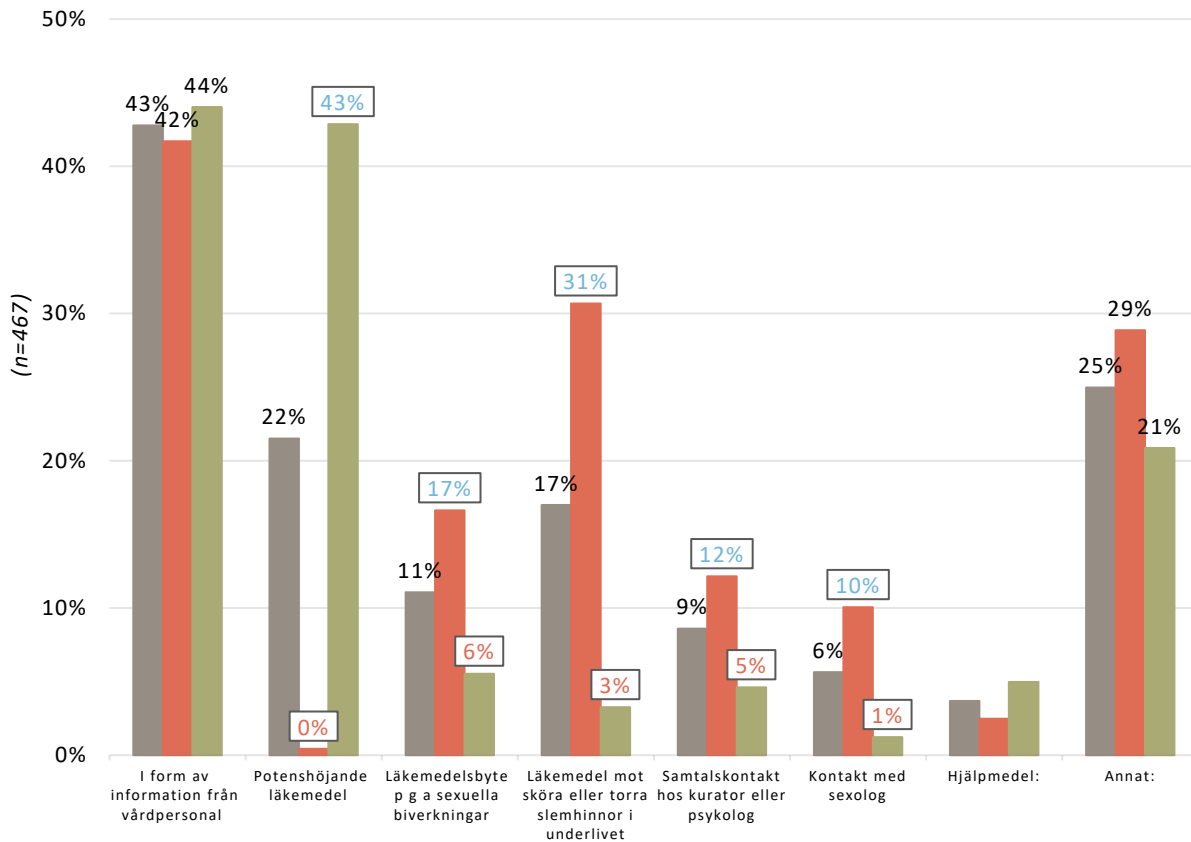
- Total (n = 467)
- Grundskola eller motsvarande (n = 52)
- Gymnasium eller motsvarande (n = 189)
- Universitet/högskola (n = 223)

8c. På vilket sätt har du fått hjälp?

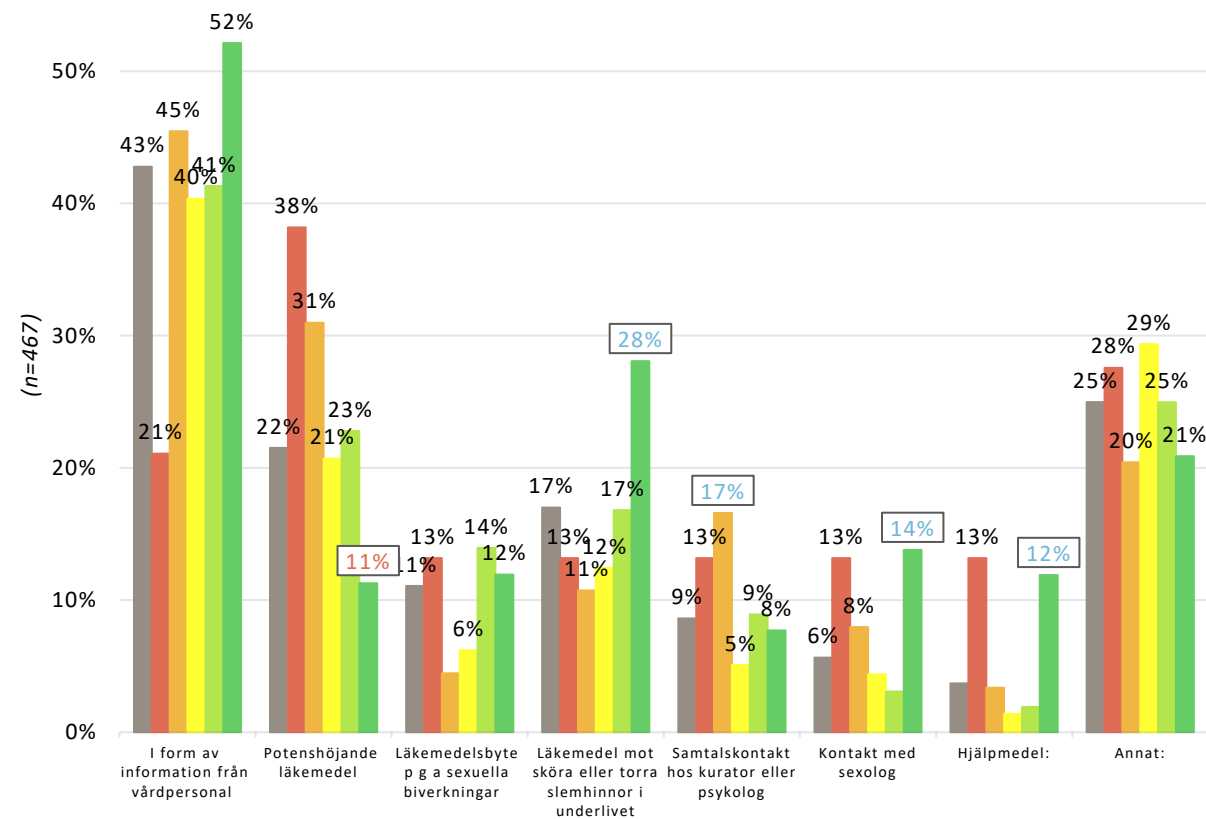
Kön

■ Total (n = 467) ■ Kvinna (n = 217) ■ Man (n = 247)

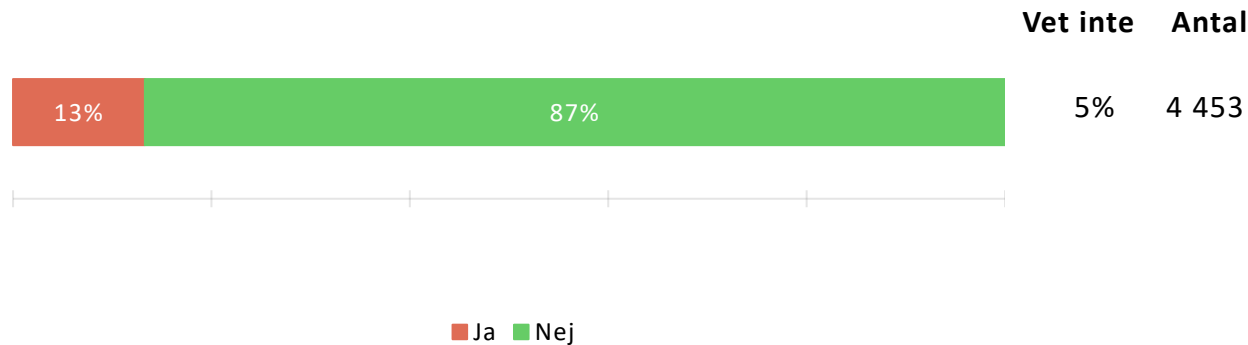

Allmän hälsa

■ Total (n = 467) ■ Mycket dåligt (n = 9)
 ■ Dåligt (n = 44) ■ Varken bra eller dåligt (n = 108)
 ■ Bra (n = 245) ■ Mycket bra (n = 61)

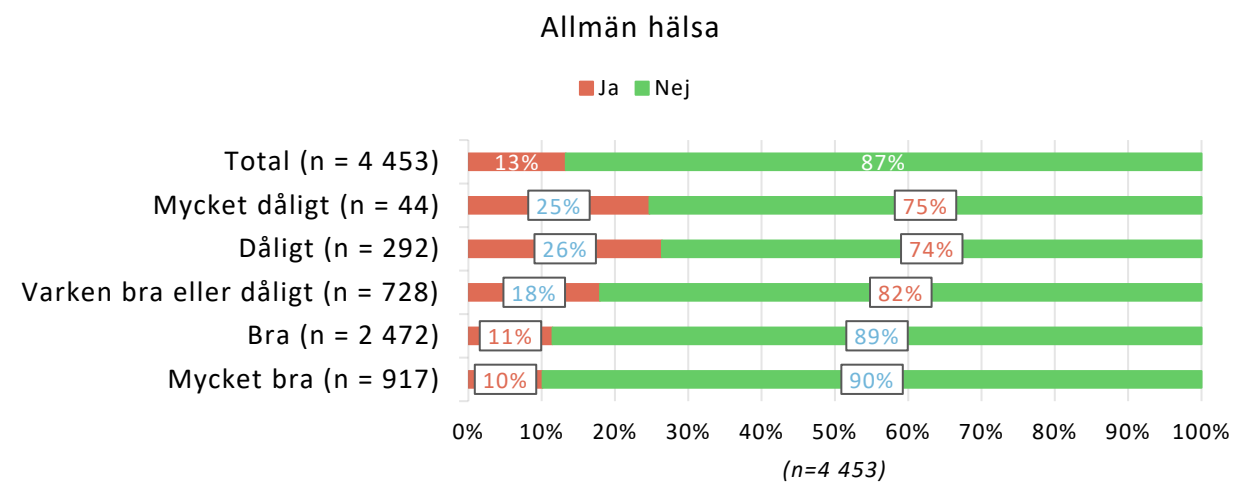
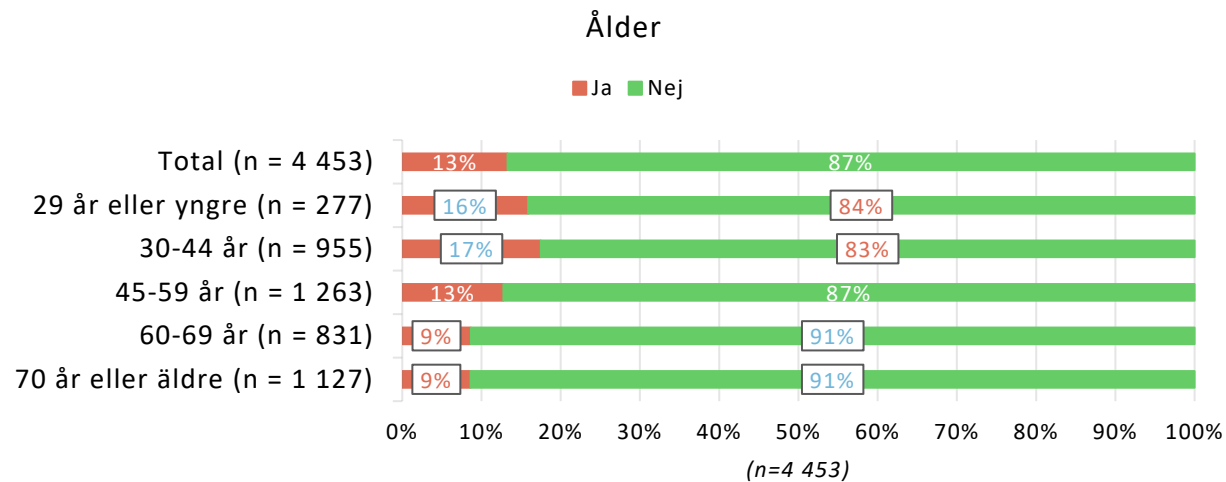
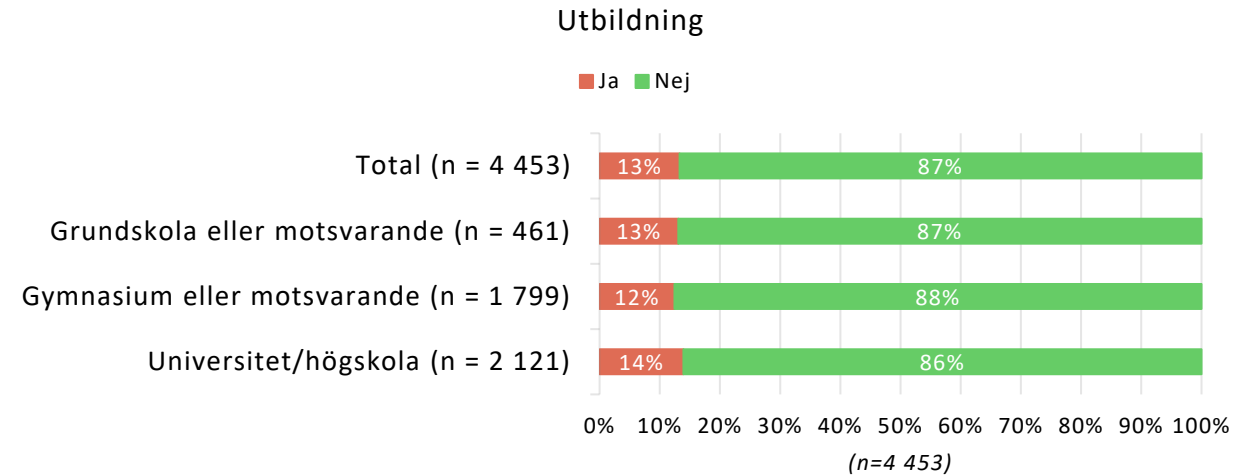
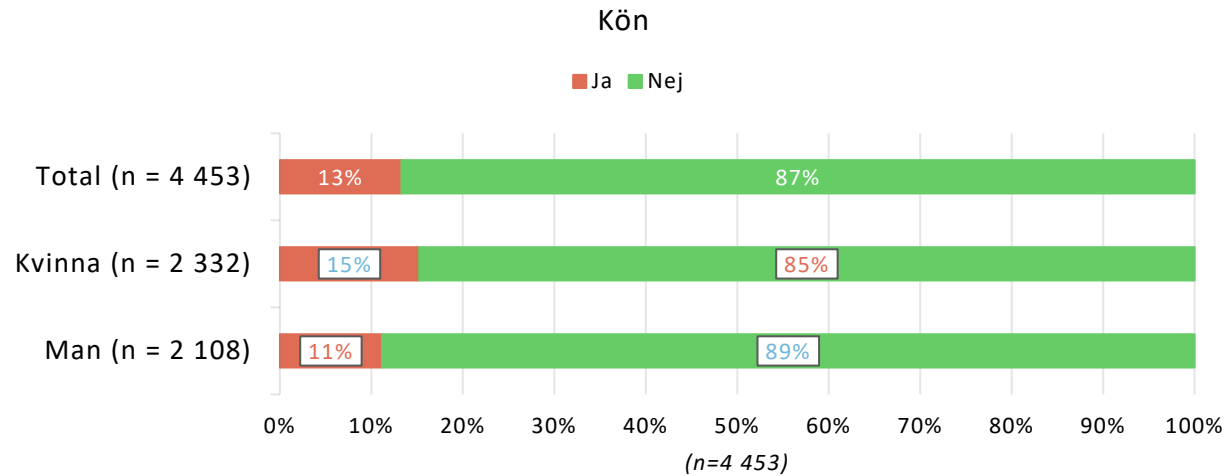

9. Har du någon gång ansett dig vara i behov av hälso- och sjukvård för sexuell ohälsa men ändå avstått från att söka vård?

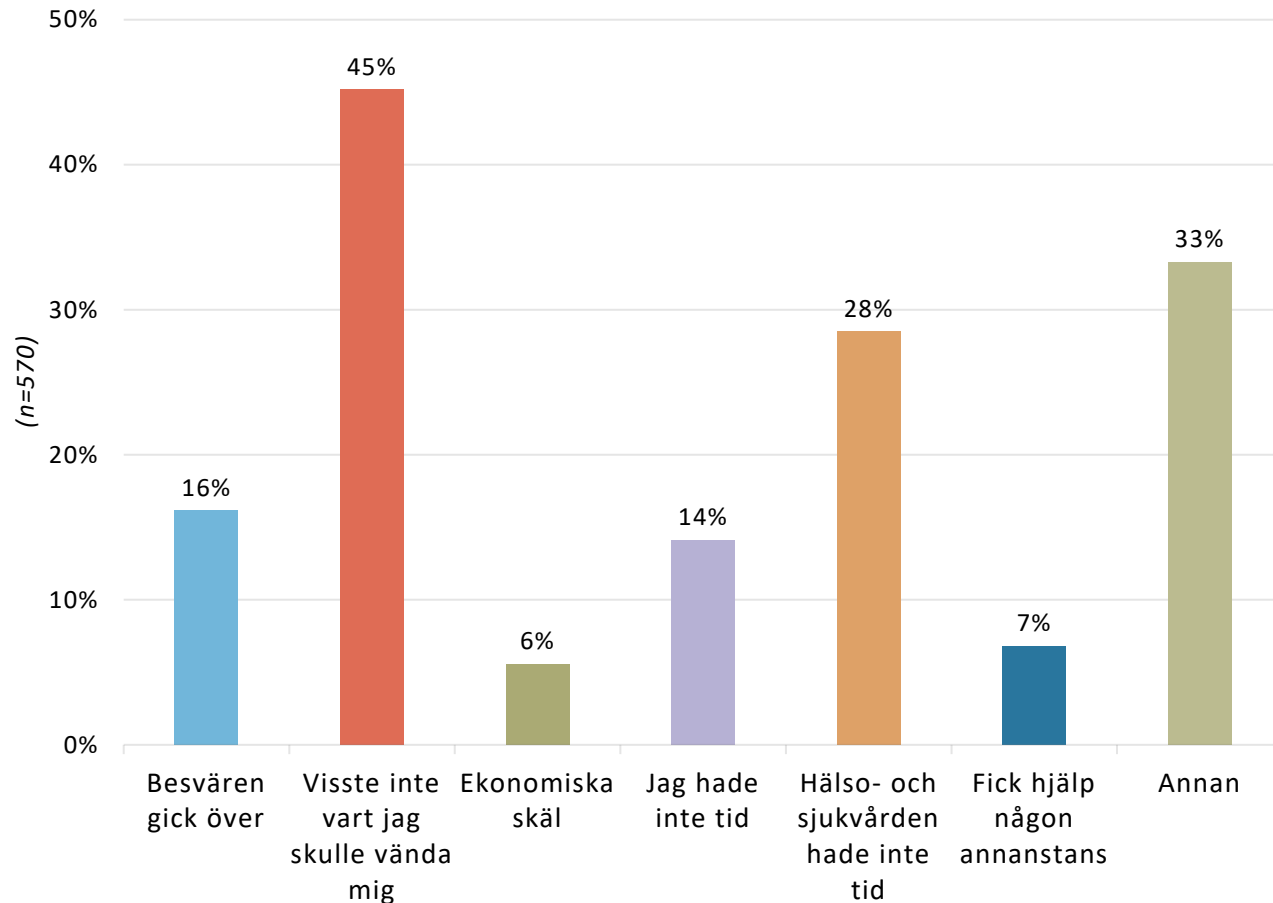

- **13 procent** uppger att de någon gång ansett sig vara i behov av hälso- och sjukvård för sexuell ohälsa, men ändå avstått från att söka vård.
- Kvinnor har något oftare avstått från att söka vård än män.
- Yngre har i större utsträckning avstått från att söka vård än äldre.
- Personer med dålig allmän hälsa har oftare avstått från att söka vård än personer med god allmän hälsa.

9. Har du någon gång ansett dig vara i behov av hälso- och sjukvård för sexuell ohälsa, men ändå avstått från att söka vård?

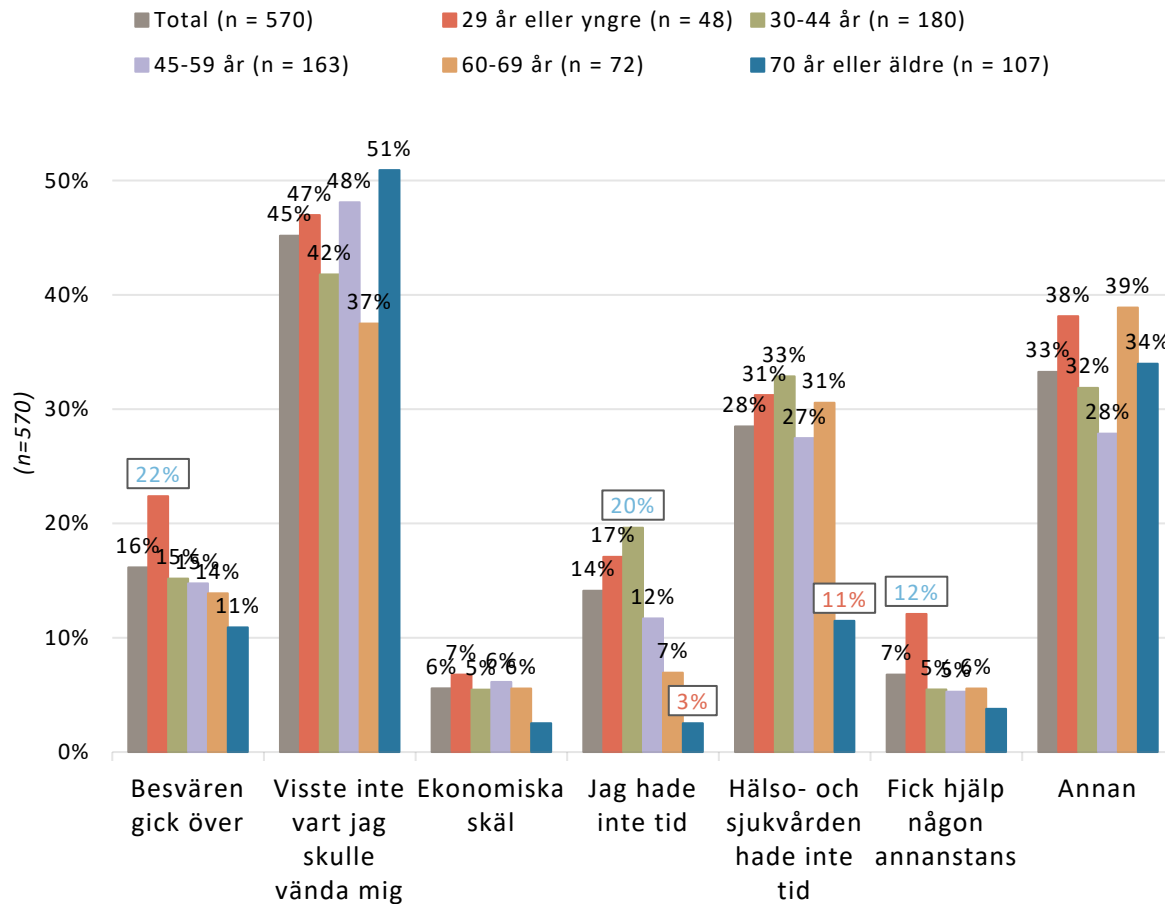
9b. Vilken var orsaken eller orsakerna till att du inte sökte hälso- och sjukvård?

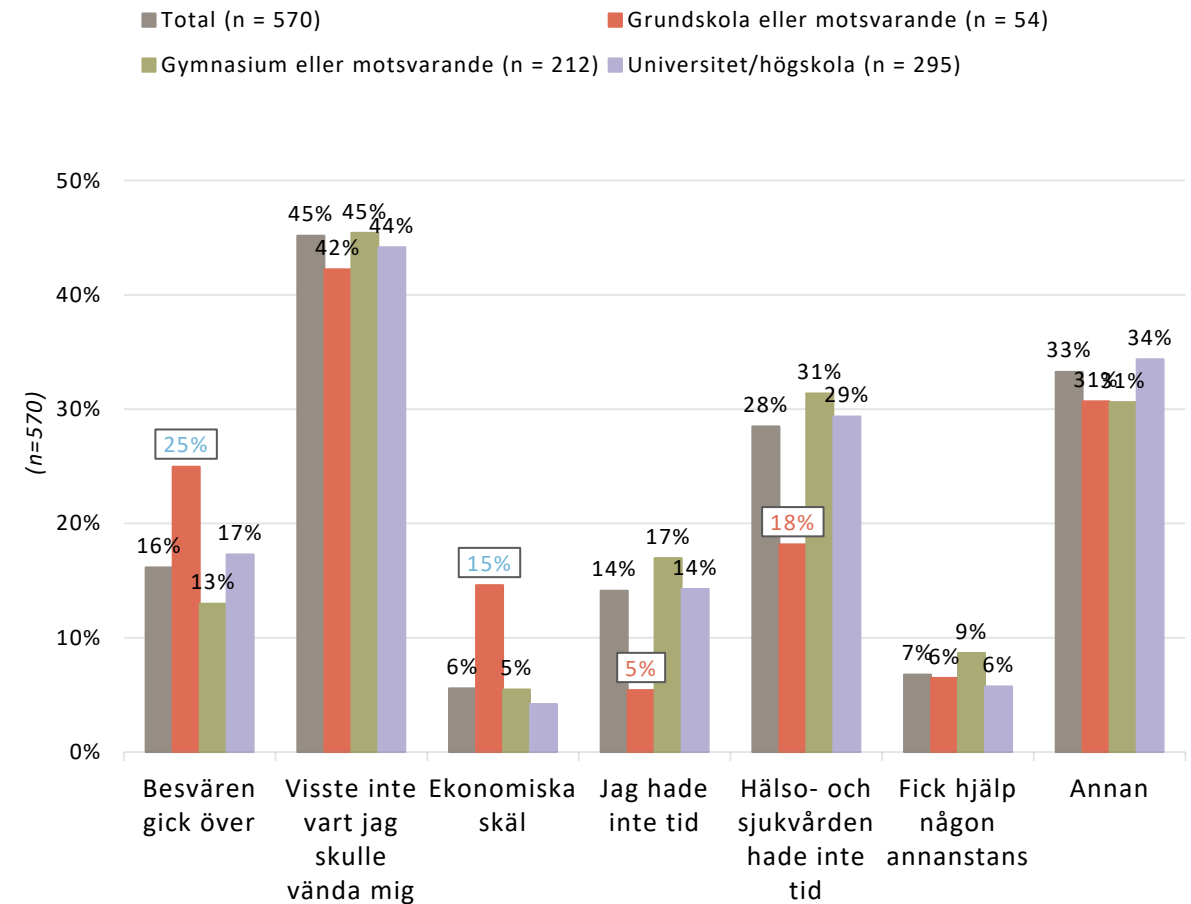
- Av dem som avstått från att söka vård uppgav uppemot hälften (45 %) att de inte visste var de skulle vända sig.
- Den näst vanligaste orsaken (om man bortser från "annan") var att hälso- och sjukvården inte hade tid.
- I fritextsvaren "annan" uppgav respondenterna bland annat att de själva sökt information på internet, frågat en vän, sökt sig till privat vårdgivare, vänt sig till en ideell förening, använt hälsokost eller fått homeopatisk behandling.

9b. Vilken var orsaken eller orsakerna till att du inte sökte hälso- och sjukvård?

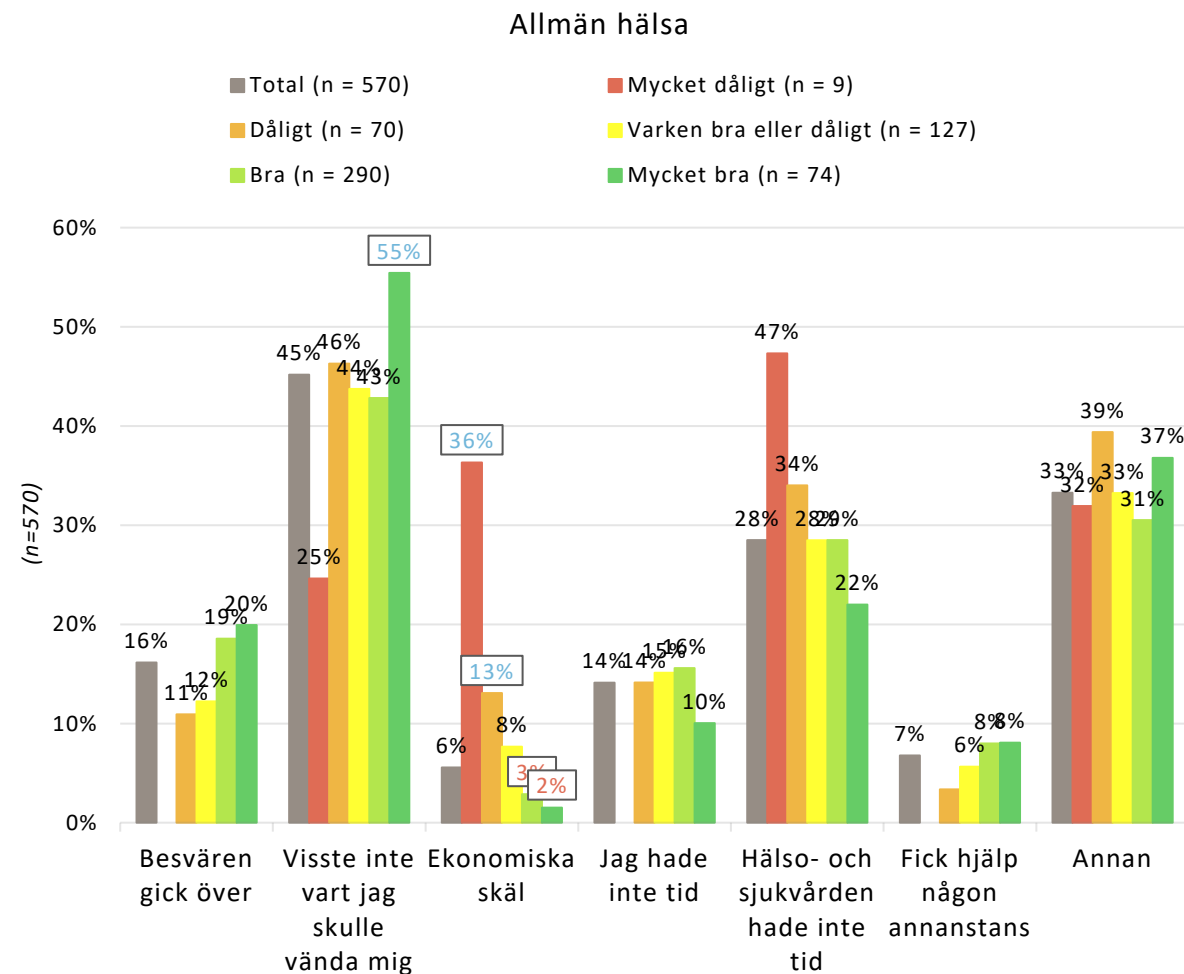
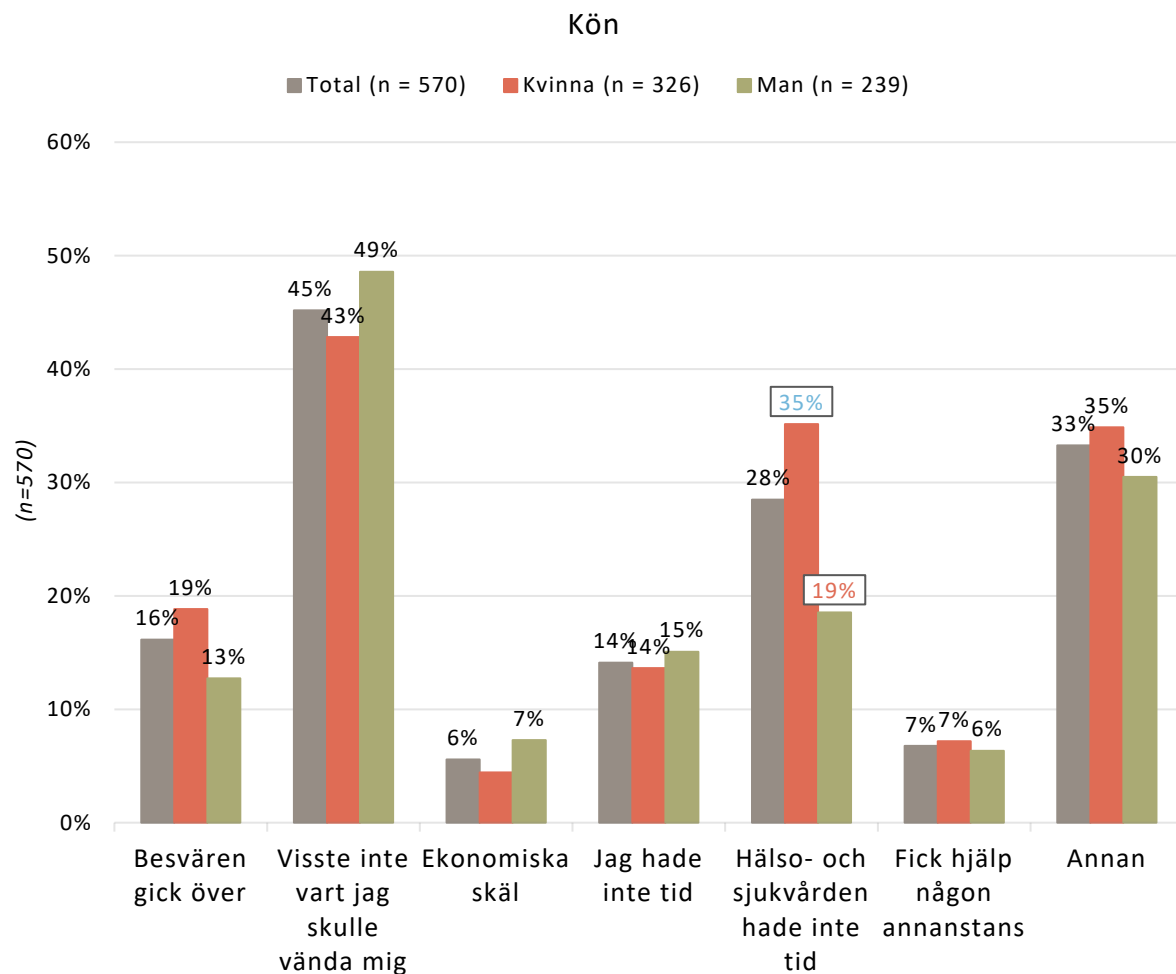
Ålder

Utbildning

9b. Vilken var orsaken eller orsakerna till att du inte sökte hälso- och sjukvård?

10. Vill du komplettera dina svar?

464 svar kategoriserades till fyra teman med exempel enligt nedan:

Tema 1/4: Att samtala om sexuell hälsa med vårdpersonal

"Det känns som ett tabubelagt ämne inom vården"

"Att bli mer bekväm i att kunna vara gay och t ex be om ett HIV test vore fördel på en vårdcentral. Annars är det Centrum för sexuell hälsa i Malmö som jag går till som gay"

"Kändes lite pinsamt att själv ta upp problemet med erektionen"

"Det är nog oftast som man börjar googla istället för att söka vård, för man är osäker och inte vill kontakta vården i onödan för att det känns lite pinsamt"

Tema 2/4: Tillgång till vård för sexuell hälsa

"Ungdomsmottagningarna är extremt viktiga. Det är en bra stämning där man känner att man kan öppna upp sig. Tyvärr finns inga platser för vuxna att känna sig säkra på samma sätt"

"Att få tid till en gynekolog i Malmö är helt omöjligt"

"Bra om man fick någon information om vad som händer i kroppen vid klimakteriet, att slemhinnor torkar ut och vilken hjälp man kan få"

" Jag saknar helt alla former av förebyggande hälsovård för män. Varför skall en man behöva vänta tills en sjukdom drabbar honom och sedan fundera på vart han skall vända sig? "

"Det kan vara svårt att få tid till provtagning för sexuellt överförbara sjukdomar. Detta har lett till att jag hoppat över provtagning"

"Jag tycker att det skulle vara gratis med erektionsmedel vid en viss ålder, typ 65 år"

Tema 3/4: Vården behöver uppmärksamma att sexuell hälsa påverkar övrig hälsa

"Ibland känns det som att minskad sexlust inte är en tillräcklig biverkning för att ändra medicineringen"

"Efter operation för prostatacancer är min sexuella förmåga starkt nedsatt. Det har egentligen inte funnits någon uppföljning från sjukvårdens sida mer än att jag går på regelbunden provtagning för att hålla koll på mitt PSA."

"Inte helt fel om sjukvården mer aktivt inkluderar frågeställningar av sexuell karaktär och var man kan få hjälp i dessa fall."

Tema 4/4: Gott liv utan sexliv

"Jag har ett ganska bra liv trots att jag ej kan ha samlag"

"Min make blev opererad för prostatacancer för många år sedan. Han har inte kunnat ha samlag sedan dess. Jag har lärt mig leva med honom på ett bra sätt ändå."

"Jag är 94 år, allt har sin tid och den är förgången"

